

At blive mor vendte op og ned på arbejdslivet

SIDE 16

Coaching – en vej ud af hjemløshed

SIDE 20

Skab rum til mennesket

Sådan kan indretning og arkitektur understøtte den sociale indsats

12/2018 · UGE 37

75. ÅRGANG

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk
Malene Dreyer, mad@sl.dk
Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på socialpaedagogen.sl.dk/fagblad**Adresse**Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
nyhedsrum@sl.dk
socialpaedagogen.sl.dk**Læserbreve og kronikker**Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk**Annoncer**Sendes til annoncer@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på socialpaedagogen.sl.dk**Kommende deadlines**

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 13/2018, der udkommer i uge 40, er torsdag den 20. september kl. 12. For tekstsiderannoncer er deadline til 13/2018 onsdag den 19. september.

Redaktionen af 12/2018 er afsluttet den 24.8.2018

AbonnementAbonnementspris 2018:
840,00 kr. inkl. moms (17 numre)
Løssalg: 50,00 kr. + porto**Oplag**45.049 i perioden
1.7.16-30.6.17**Produktion**

KLS Pureprint A/S

ForsidefotoRobert Attermann /
Red Star

Medlem af:

KOMMENTAR

Der er borgere, der har en medfødt eller erhvervet funktionsnedsættelse eller er i en udsat situation, der gør, at de har behov for støtte til at udvikle, bevare og bruge deres evner og potentialer bedst muligt

Vi slår et slag for habilitering

Af Marie Sonne

Forbunds næstformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Der er ingen tvivl om, at rehabilitering har fået en stadig større betydning på det sociale område – i lovgivning, i kommunale forvaltninger og for mange af jer i jeres daglige arbejde. Det er positivt. For rehabilitering er grunden til, at borgere med fx funktionsnedsættelser og sindslidelser får en koordineret, helhedsorienteret indsats med udgangspunkt i borgernes ønsker og drømme.

I år sætter Rehabiliteringsforum Danmarks nationale rehabiliteringskonference netop fokus på det sociale område – og herunder det socialpædagogiske bidrag til rehabiliterende indsatser. Og habilitering bliver også sat på dagsordenen.

For der er borgere, der ikke har noget at vende tilbage til. Borgere, som ikke skal til at redefinere sig selv og deres liv. Der er borgere, der har en medfødt eller erhvervet funktionsnedsættelse eller er i en udsat situation, der gør, at de har behov for støtte til at udvikle, bevare og bruge deres evner og potentialer bedst muligt.

Konferencen er en god mulighed for at deltage i debatten om og blive klogere på, hvilken vej rehabilitering og habilitering skal gå i en dansk kontekst. Den afholdes den 31. oktober i Nyborg.

I Danmark har habilitering en lidt stedmoderlig position i forhold til rehabilitering. Derfor har Socialpædagogerne sammen med Rehabiliteringsforum Danmark taget initiativ til at se på, hvad der ligger i begrebet habilitering – og ikke mindst i habiliteringsfeltet forstået som den praksis, tilgang og forståelse, der ligger i habilitering.

Her over efteråret samler vi en række relevante aktører for at få af-dækket forskellige perspektiver på habilitering. Det arbejde skal gerne munde ud i en grøn bog eller anden publikation, der kan give et billede af den debat om og udvikling af habilitering og habiliteringsfeltet, der foregår. Den skal så fungere som supplement til den afdækning af rehabiliteringsområdet, der findes i den hvidbog, som bl.a. Rehabiliteringsforum Danmark tidligere har stået bag udarbejdelsen af.

Sideløbende har vi et andet arbejde i gang, der skal bidrage til at sætte det socialpædagogiske område på dagsordenen, og det er afholdelsen af en stor verdenskongres om rehabilitering: 'Moving Society', der holdes i Aarhus i 2020.

Hvis du vil høre mere om verdenskongressen, eller hvis du selv har ideer til programmet, er du meget velkommen til at kontakte planlægningsgruppen på info@rehabiliteringsforum.dk

INDHOLD

FOTO: NILS LUND PEDERSEN

04

04 SOCIAL ARKITEKTUR

Boliger specielt designet til borgere med autisme. En psykiatrisk afdeling med adgang til natur og idræt – og et botilbud indrettet som et hyggeligt hjem. Stadig flere arbejdspladser får øjnene op for, at skræddersyede fysiske rammer kan forstærke effekten af det social-faglige arbejde. Ikke mindst hvis man husker at spørge medarbejdere og brugere om, hvad der er vigtigt for dem

14 BØRNEPSYKIATRI

Kortere indlæggelser og en bedre overgang fra hospital til hverdag. I Region Midtjylland har et tværfagligt, udgående team succes med at gøre det lettere for psykisk syge børn at vende tilbage til en normal hverdag, efter at de har været indlagt

16 LIVSOVERGANGE

Lisbeth Hammer Sørensen var vild med sit arbejde på et bosted for mennesker med udviklingshæmning. Det var det, hun ville med sit arbejdsliv. Men så fik hun et barn, og arbejdstilværet måtte lægges om – væk fra skæve arbejdstider og ud ad et nyt karrierespor

18 ARBEJDSMILJØ
Pas på stress efter sommerferien

FOTO: MICHAEL DRØST-JANSSEN

16

20 FORSORGSHJEM

På forsorgshjemmet Østervang bruger socialpædagoger systemiske coachsamtaler til at understøtte kerneopgaven: At bringe folk ud af hjemløshed. Coaching har vist sig at være et effektivt værktøj til at støtte beboerne i selv at finde de løsninger, der kan hjælpe dem videre

24 PSYKIATRI

Fysisk sygdom overses hos psykisk syge

24 POLITIK

Flere penge til de mest psykisk syge

25 MEDLEMSKAB

Gør dit forbund bedre – tag på kongres

26 KOMMUNIKATION

Teknologi giver et mere selvstændigt liv

27 ARBEJDSMILJØ

Døgninstitutioner hårdt ramt af vold

28 SYNSPUNKT

E-sport på R4

30 NATUROPLEVELSER

Nyt uderum for børn med handicap

30 DAGPENGE

Meningsløse regler bliver fjernet

32 LÆSERBREVE

SOCIAL ARKITEKTUR

Skræddersyede fysiske rammer styrker det sociale arbejde

Byg, design og indret de fysiske rammer, så de matcher målgruppen – og husk at inddrage både medarbejdere og brugere. Stadig flere arbejdspladser får øjnene op for, at skræddersyede fysiske rammer kan understøtte det socialfaglige arbejde

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Robert Attermann / Red Star og Region Midtjylland

De står i små klynger. Enkle, ens, firkantede mosgrønne boliger – hver især indrettet til én beboer. Indenfor i de små huse møder øjet ensartethed og rene linjer – og masser af huleagtige kroge og nicher, hvor man kan skjærme sig lidt og trække sig tilbage, når man har brug for at

være alene. Som fx de træbeklædte dybe vinduesnicher eller den lyse overdækkede indgang med en lille bænk, hvor man kan sidde godt og trygt og kigge ud på haven og fællesskabet – og tage stilling til, om man har mod på at gå ud.

Det er Region Midtjyllands Specialområde Autisme, der har udviklet de foreløbig 34 AT Home-boliger specielt til borgere med autisme. Boligerne står fordelt rundt om på en håndfuld af regionens botilbud.

– Vi har mere og mere fokus på de fysiske rammer og på, hvordan vi med arkitektur og indretning kan understøtte borgernes behov. Og fordi en del borgere med autisme ikke rigtigt passer ind i vores eksisterende tilbud, er vi nødt til at være mere fleksible i forhold til de muligheder, vi tilbyder disse borgere, når vi nu gerne vil have dem til at være en del af samfundet – og ikke nogen, der står på sidelinjen, fortæller områdechef i Region Midtjyllands Specialområde Autisme, Lars Arup Jensen.

Løsningen blev AT Home-boligerne, som ifølge Lars Arup Jensen hjælper borgerne til at leve et mere selvstændigt liv.

– Vi ved, at også borgere med autisme har brug for at have deres eget hjem for at trives, udvikle sig og være en del af et fællesskab. Og med de her boliger, bor man for sig selv, men kan stadig være en del af et fællesskab, hvor man fx kan få pædagogisk støtte fra det botilbud, man bor ved. Og de små huse kan placeres lige præcis der, hvor det fungerer bedst for den enkelte – i forældrenes baghave, på et botilbud eller et helt tredje sted.

Sociale mursten

Region Midtjylland er langt fra det eneste sted, hvor de har indset, at de fysiske rammer kan være med til at understøtte det socialfaglige arbejde. Sidste år udkom undersøgelsen 'Sociale Mursten' (se boks), der så nærmere på samspillet mellem de fysiske rammer og det socialfaglige arbejde – med afsæt i seks konkrete eksempler hentet fra det specialiserede socialområde.

Konklusionen er klar: Veldesignede og gennemtænkte fysiske rammer kan understøtte og forstærke effekten af den sociale indsats – især

Kort om rapporten 'Sociale mursten'

Forundersøgelsen 'Sociale mursten' beskriver, hvordan ledelse, medarbejdere og arkitekter oplever betydningen af de fysiske rammer på seks ombyggede eller nyopførte institutioner for udsatte og marginaliserede brugere:

- **Danner i København.** Et krisecenter for voldsramte kvinder (ombygning).
- **Orion i Hillerød.** Et bosted for mennesker med psykisk sygdom (ombygning).
- **Bogruppe 6 i Hjortshøj.** Et botilbud til voksne med udviklingshæmning (nybyggeri).
- **Varmestuen i Odense.** Et værested for socialt udsatte (nybyggeri).
- **Esbjerg Psykiatriske afdeling.** Et psykiatrisk hospital (nybyggeri og ombygning).
- **Villaen i Kerteminde.** Et hjem for anbragte børn (nybyggeri).

Forundersøgelsen er udarbejdet af carlberg | christensen i samarbejde med Arkitektforeningen for Den A.P. Møllerske Støttefond og Realdania. Du kan læse mere om sociale mursten via www.kortlink.dk/un6r

hvis arkitekterne inddrager både medarbejdere og brugere i processen.

– Rigtig mange institutioner har med god grund fokus på drift og faglighed – og glemmer måske at tænke i betydningen af de fysiske rammer. Men netop skræddersyede fysiske rammer kan i høj grad være med til at understøtte det socialfaglige arbejde, både når det gælder udsatte børn og unge, hjemløse, eller voksne med psykiske lidelser. Så der er rigtig meget værdi at hente, hvis man også begynder at interessere sig for, hvordan vi bygger og indretter os på det specialiserede socialområde, siger Nicolai Carlberg, etnolog og partner i carlberg | christensen – og medforfatter til rapporten 'Sociale Mursten', som Den A.P. Møllerske Støttefond og Realdania står bag.

Her kan man bl.a. læse, hvordan Kirkens Korskærs varmestue i Odense har indrettet sig i nye, skræddersyede lokaler, der har gjort det muligt at tage imod dobbelt så mange brugere og samtidig opleve færre konflikter med næsten samme bemanding som tidligere. Hvordan Børnehjemmet Villaen i Kerteminde – med afsæt i ønsker fra de anbragte børn – har skabt en institution, der ifølge børnene selv er lykkedes med at blive et slot udenpå og et hjem indeni. Og hvordan man på det socialpsykiatriske bo- og rehabiliteringstilbud Orion i Hillerød helt har erstattet den klassiske

funktionelle institutionsgang med mere selvstændige boligenheder med det resultat, at der i dag er mindre stress, mindre støj og færre konflikter.

En væg er ikke bare en væg

Den røde tråd i de mange eksempler på, at arkitektur og indretning gør en forskel for det socialfaglige arbejde, er, at både medarbejdere og brugere er blevet spurgt om, hvad der er vigtigt for dem. Det færdige resultat fra arkitektens tegnebord bygger altså på de ønsker og behov, den konkrete arbejdsplads har.

– I de projekter, vi har kigget på, har der været en tæt dialog mellem arkitekterne og arbejdspladserne, hvor der er lyttet til både de socialfaglige medarbejdere og de udsatte borgere. Og når den dialog lykkes, opdager man, at der ofte er mange og til tider modstridende behov og interesser, der skal tages hensyn til, siger Nicolai Carlberg og kommer med nogle eksempler:

– Vi har bl.a. set et dagtilbud, hvor væggene er beklædt med træplader med mønstre i. Nogle brugere finder det meget inspirerende, men for gruppen af autister er det så distraherende, at det er svært at gennemføre terapeutiske sessioner i rummene. Og hvor børnene på børnehjemmet i Kerteminde naturligvis ønsker omgivelser, der signalerer hjem, trykthed og hygge, så har vi også

LYS Da man byggede den nye Psykiatriske Afdeling Esbjerg, var det ud fra ønsket om at skabe nogle rammer, der både var helende for patienterne og gav en bedre arbejdsplads for medarbejderne. Løsningen blev bl.a. et byggeri med større fleksibilitet, mere lys – og nem adgang til naturen.

FLEKSIBILITET Med boliger, der er specielt designet til mennesker med autisme, kan man bo for sig selv – og stadig være en del af et fællesskab og få pædagogisk støtte. De små huse kan placeres lige præcis dér, hvor det fungerer bedst for den enkelte – i forældrenes baghave, på et botilbud eller et helt tredje sted.

mødt brugere på natherbergerne, for hvem hjemlighed ikke vækker positive minder, og som derfor finder større tryghed i et mere institutionsagtigt miljø med bemanding og lysstofrør.

Spørg dem, der bruger huset

Når man ved, at mange udsatte grupper har en øget sensibilitet i forhold til påvirkninger fra omgivelserne, og at der er stor forskel på, hvordan de fysiske rammer påvirker de forskellige grupper, er der et kæmpe potentiale i at tilpasse de fysiske rammer til netop disse grupper.

Derfor er det også vigtigt, at både sociale fagfolk og arkitekter begynder at tale mere sammen, og i fællesskab interessere sig for det her felt, lyder det fra Nicolai Carlberg.

– Det handler om at inddrage både brugerne og det socialfaglige personale i designprocesserne. For resultatet skal være et sted, som både er godt for brugerne, en tryk og sikker arbejdsplads for medarbejderne – og en ramme, som understøtter og løfter det socialfaglige arbejde, siger han og fortsætter med et par eksempler på arbejdspladser, hvor man er lykkedes med at ramme såvel medarbejdernes som brugernes behov.

– På Mændenes Hjem på Istedgade var det vigtigt for brugerne at få nogle kroge til deres hunde, fordi det er besværligt og tidskrævende at binde dem til radiatorerne. Og i den nye varmestue i Østergade i Odense har medarbejderne fået adgang til en lille ugeneret tagterrasse, fordi det er vigtigt for dem at få en pause og hurtigt kunne lade op igen i løbet af en intens arbejdsdag, lyder det fra Nicolai Carlberg, som lige nu sammen med Kirkens Korshær er i gang med at udvikle tre nye væresteder forskellige steder i landet.

– Her har ledelsen bl.a. fokus på også at skabe plads til eksterne socialfaglige aktører, fordi

erfaringer viser, at det gavner det socialfaglige arbejde at møde brugerne i deres trygge rammer på værestedet, frem for at de skal troppe op på et offentligt kontor.

Færre bæltefikseringer i nye rammer

I Esbjerg ligger en nyombygget psykiatrisk afdeling, som indgår i rapporten 'Sociale Mursten' – som et aktuelt eksempel på, at man rent faktisk har kunnet måle en effekt af skræddersyede fysiske rammer. For udover medicin og behandling spiller arkitektur og indretning en afgørende rolle for behandlingen af psykisk syge, viser erfaringerne fra Psykiatrisk Afdeling Esbjerg.

– Da vi planlagde en ombygning af psykiatrien, var den grundlæggende tanke, at vi ville skabe et byggeri med mulighed for fleksibilitet, lys og adgang til natur. Et konkret eksempel er, at samtlige sengestuer er placeret, så man kigger ud på noget grønt. Alle patienter, hvad enten de ligger i den åbne eller lukkede del i de integrerede afsnit, har mulighed for at komme ud i det fri døgnet rundt.

Sådan fortæller sygeplejerske og funktionsleder på afdeling E, Psykiatrisk afdeling Esbjerg, Anne-Grethe Borch Lauridsen.

De målbare resultater af de nye helbredende omgivelser er et markant fald i både antallet af bæltefikseringer, tvangsforanstaltninger og i brugen af beroligende medicin under tvang. Alene det første år efter ombygningen faldt brugen af tvangsfikseringer med næsten 70 pct.

Ifølge Anne-Grethe Borch Lauridsen skyldes de positive resultater i høj grad, at man i de nye rammer har formået at tænke måden, man arbejder på, og de fysiske rammer sammen.

– Vi har helt fra start været i tænkeboksen omkring, hvad vi kan gøre med vores bygninger, som kan være gavnlige og helende for patienterne

– og samtidig skabe en bedre arbejdsplads for medarbejderne. Og vi har tænkt i mange forskellige tiltag lige fra lydisolering og døgnrytmelys til fitnessrum, der er tilgængeligt 24/7 – og i forhold til møblerne har vi nu flere små stole og borde, som kan rykkes rundt efter brugernes behov.

Idræt ude og inde

En helt central del af den nye psykiatriske afdeling er idrætshallen. Før skulle patienterne over en lille vej for at komme til hallen – men i dag er sportsfaciliteterne en del af bygningen, så den er let at komme til for alle.

– Idrætshallen tiltrækker rigtig mange, fordi den ligger centralt og der er store glasvinduer hele vejen rundt – så man kan som patient eller pårørende få et kig ned til alle aktiviteterne, inden man selv tager stilling til, om man har mod på at være med. Og der er rigtig mange, der bruger idrætsfaciliteterne i dag, hvilket vi jo ved har en gavnlig effekt for den målgruppe, vi arbejder med siger Anne-Grethe Borch Lauridsen.

Også de udendørs omgivelser er lavet om, så de er mere indbydende at bruge.

– Oprindeligt var haven omkring os nærmest en parklignende ting, hvor man nærmest ikke turde betræde græsplænen. I dag har vi en multi-bane, man kan spille petanque, der er udendørs fitnessredskaber, en legeplads og masser af bænke, hvor man kan slå sig ned og nyde naturen, fortæller funktionslederen.

I det hele taget er afdelingen præget af lys, luft og åbenhed – også på patientstuerne, fortæller Anne-Grethe Borch Lauridsen.

– Alle stuer er indrettet med mere plads og store vinduer ud mod naturen. Det skal være et rum, der er rart at være i, hvor man som patient kan få besøg eller lave en aktivitet og hvor vi som

medarbejdere har plads til at arbejde. Det har vi opnået – og det har en enorm positiv effekt på både patienternes trivsel og vores arbejdsmiljø, at vi har formået at skabe nogle fysiske rammer, der matcher vores behov. ■

Eksempler på understøttende arkitektur

Seniorhuset i Hinnerup er landets første specialbyggeri for ældre med autisme. Grundtanken med arkitekturen er, at det udstråler ro og tryghed ved hjælp af lav loftshøjde og farvevalg uden de store kontraster. Målinger viser, at de ældre borgere, der bor i det nye seniorhus, kommer ud af deres private boliger op til 70 pct. mere end før, hvor de boede på en almindelig institution.

En 1:1 model af fremtidens sengestue testes på Bispebjerg Hospital. Her undersøges, hvordan lys, luft og arkitektur påvirker behandlingen af patienter, der er indlagt med depression – bl.a. med fokus på særligt vinduesglas og nyudviklet dynamisk LED-kunstlys.

Aalborg Kommune vil bygge et nyt botilbud til 32 beboere med mild eller moderat udviklingshæmning. For at ramme plet, har man inddraget både beboere, pårørende og lokalsamfund, før de første streger blev tegnet – bl.a. har beboerne selv været med til at bestemme, hvordan botilbuddet skal indrettes.

Landsforeningen SIND vil opføre 40 boliger til psykisk sårbare. Det såkaldte 'Sindets Hus' skal være et byggeri, hvor psykisk sårbare kan bo, uddanne sig og arbejde i et trykt lokalområde.

'Fra væresteder til håbssteder' er navnet på et projekt, der vil afprøve forskellige typer varmestuer til socialt udsatte ud fra tanken om, at de fysiske rammer kan bidrage til, at brugerne kommer videre i livet. VIVE skal dokumentere bygningernes betydning for det sociale arbejde.

Det må da godt

være lidt lækkert

SOCIAL ARKITEKTUR

Én ting er, at det er med til at holde prisen nede, at vi får lavet så meget selv i stedet for at bestille det hos en tømrer ude i byen. Noget andet er, at borgerne passer meget bedre på tingene, når de selv har været med til at lave det

Bettina Juhl Nielsen, virksomhedsleder, Skaboeshus

Selvom de fysiske rammer er slidte, kan du sagtens indrette arbejdspladsen, så det er et rart sted at bo og arbejde. På Skaboeshus samarbejder de med en boligstylist om at give stedet et ansigtsløft – med afsæt i beboernes og medarbejdernes ønsker

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Nils Lund Pedersen

Lyst, luftigt og lækkert. Det lyder som ord hentet fra en boligannonce. Men faktisk er det den følelse, du får, så snart du træder indenfor på botilbuddet Skaboeshus i Nyborg. Her er intet overladt til tilfældighederne, når det handler om interiør og indretning – og selvom en del af bygningerne er fra 70'erne, er vi meget langt fra et traditionelt institutionsmiljø.

– Mit mål har været at skabe en atmosfære af hjemlighed, hygge og intimitet – og komme væk fra det institutionsagtige. Samtidig er vi gået bevidst efter fleksible, langtidsholdbare løsninger, fordi der er et stort slid på tingene – og fordi vi i hverdagen har behov for at kunne opdele beboerne og aktiviteterne. Nogle vil måske helst sidde alene og spise, mens andre helst vil sidde flere sammen, fortæller virksomhedsleder Bettina Juhl Nielsen.

I fælleshuset i døgnafdeling 105 er der fx mulighed for at opdele rummene og flytte bordene, og der er masser af små hyggekrege med sofaer og lænestole, hvor man har lyst til at slå sig ned. Men først og fremmest er lokalerne indrettet med personlighed.

– Fx har vi hængt fotos af borgerne op over bestemte sofaer, fordi disse borgere har brug for at vide, hvor de hører til. Vi har flere store garnbillede hængende, der er lavet af en beboer, som er helt vild med garn, og de virker både dekorative og støjdæmpende. Og så har vi også fyldt godt på med pynteting og planter, der giver det hele en følelse af hjemlighed, siger Bettina Juhl Nielsen.

En rød tråd i indretningen

Siden 2015 har hun og arbejdspladsen haft et tæt samarbejde med boligstylisten Pernille Albers om

at give de gamle institutionsbygninger et ansigtsløft og skabe en rød tråd i indretningen. I processen er såvel beboere som medarbejdere blevet spurgt om, hvad der er vigtigt for dem.

– Vi har fx nogle døvblinde borgere, og for dem er belysning vigtig for at sikre et godt tegnsprogsmiljø, ligesom et langbord helst skal kunne deles op i små borde, så man lettere kan snakke sammen i mindre miljøer. Støjdæmpning har også været et stort behov, fordi det runger og larmer en del. Og så har medarbejderne bl.a. budt ind med ønsker om særlige rum til overlap – og løsninger, der gør det lettere for alle at holde orden i tingene og undgå rod og kaos, siger Bettina Juhl Nielsen.

Skuffer, bakker, hylder, rustikke bordplader og personlige clipboards er en stor del af løsningen, fordi det skal være let at overskue, arkivere og finde ting i hverdagen. Og stort set alt er lavet i træ på Værkstedet Skaboeshus. Her har borgerne savet, malet, skruet, hængt billeder op – og lavet hylder og bordplader. For inddragelse af dem, der bruger de fysiske rammer i hverdagen, er et vigtigt element i hele processen med at designe og indrette rummene.

– Én ting er, at det er med til at holde prisen nede, at vi får lavet så meget selv i stedet for at bestille det hos en tømrer ude i byen. Noget andet er, at borgerne passer meget bedre på tingene, når de selv har været med til at lave det. Så vi oplever, at langt færre ting bliver ødelagt i hverdagen, lyder det fra Bettina Juhl Nielsen.

Grønt til indeklimaet

Overalt på arbejdspladsen er der masser af grønne planter – både fordi farven grøn bidrager til at skabe ro, og fordi planterne rensner luften og giver et bedre indeklima. Alt hvad der kan genbruges, bliver brugt, så blandingen af nyt og gammelt går igen alle steder.

Og virksomhedslederen er ikke i tvivl om, at indretningen i dag har en positiv effekt på både arbejdsmiljø og faglighed.

– Det at arbejde i et rart miljø, hvor man oplever en hjemlig ramme, det løfter humøret. Medarbejderne oplever, at de har et bedre overblik, og at der er mere ro i hverdagen, og de kan have fokus på den pædagogiske praksis. Og vores beboere påvirkes selvfølgelig også af, at her er rart og hyggeligt at være, siger Bettina Juhl Nielsen. ■

HJEMLIGHED Hvem siger, at et botilbud behøver at ligne en institution? På Skaboeshus i Nyborg har de med hjælp fra en boligstylist indrettet arbejdspladsen med en atmosfære af hjemlighed, hygge og intimitet. Og det smitter af på både medarbejdernes arbejdsmiljø og beboernes trivsel.

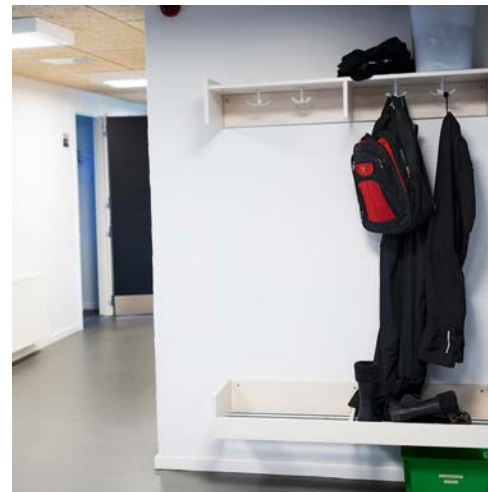

SOCIAL ARKITEKTUR

AFSKÆRMNING Hvor der før var mange lange gange og store, åbne fællesrum, er Havkærparken i dag indrettet med flere små rum og aflukkede kroge. Det gør det lettere for beboerne at overskue fællesskabet, som for mange kan virke både overrullende og angstprovokerende. Fx når en borger kommer med bussen og skal ind i huset, giver det lille aflukkede garderobeafsnit mulighed for at komme indenfor på en rolig måde, hvor man ikke møder mennesker og sociale aktiviteter lige med det samme.

TRYGHED De nye dobbeltdøre fungerer som en klassisk staldør, hvor man kan nøjes med at åbne den øverste halvdel af døren. For borgerne giver det mulighed for et forsigtigt kig ud til fællesskabet, så de lettere selv kan vælge, om de har lyst til at være med – eller måske har det bedre med at følge med lidt på afstand. Og for medarbejderne åbner det op for, at man forsigtigt kan invitere sig inden for hos borgeren – eller holde sig væk, hvis vedkommende ikke lige er i humør til selskab.

Små detaljer gør den store forskel

Vi har tænkt i sikkerhed for medarbejderne, tryghed og overskuelighed for borgerne

Dorte Trier,
socialpædagog,
Havkærparken

Alle vægge blev brudt ned. Og så er der ellers bygget op fra bunden – med løsninger, der matcher borgerens behov og medarbejderens viden om, hvad der virker. Ny indretning har givet større sikkerhed og trivsel i Aktivitetshuset Havkærparken

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

Små fleksible enheder med mulighed for at skærme af. Loftlys, der tilgodeser synshandicappede borgere. Mere gangplads, nye halvdøre, indretning med farvekontraster og lydisolering.

I Aktivitetshuset Havkærparken i Tilst uden for Aarhus er det de små detaljer, der gør den helt store forskel. De firkantede bygninger, der før var indrettet med store rum, brede lige gange, glasvægge og en snert af produktionshal, er i dag brudt ned i masser af små enheder. Og lys, lyd, farver, rumdeling og valg af møbler understøtter den borgergruppe, der bruger huset: Voksne med

udviklingshæmning og med betydelig og varigt behov for pædagogisk støtte i hverdagen.

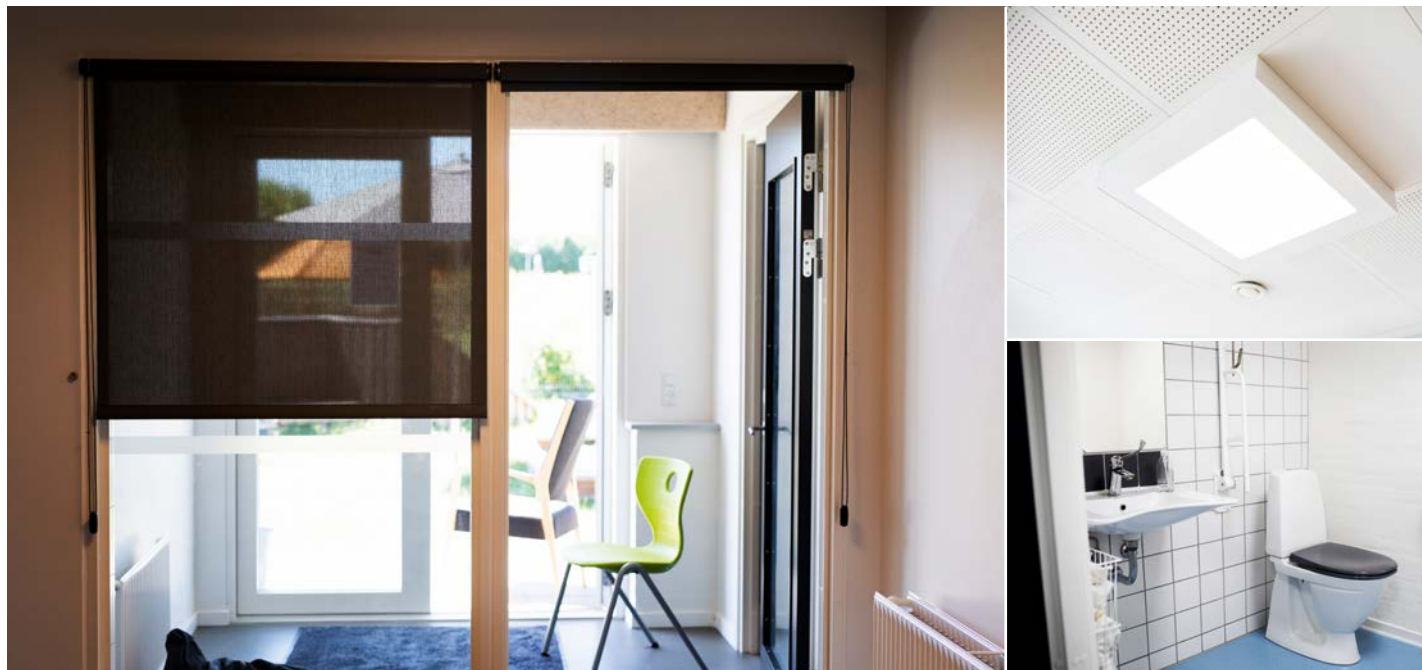
– Vi har skabt en hel ny arbejdsplads – men i de oprindelige rammer, hvor stort set kun ydervæggene står tilbage. Alt indenfor er nyt og bygget op helt fra bunden, fortæller socialpædagog Dorte Trier.

I hele processen har arkitekten bag projektet haft en tæt dialog med medarbejderne, ligesom borgerne er blevet inddraget for at høre, hvad de synes er vigtigt.

– Vi har været med til selv at skabe vores arbejdsplads, og vi haft stribevis af tegninger frem og tilbage og været helt nede i de bittesmå detaljer. Vi har tænkt i sikkerhed for medarbejderne og tryghed og overskuelighed for borgerne. Og vi er lykkes med at skabe nogle fysiske rammer, der gør det markant lettere for os at regulere beboerens adfærd i en positiv retning, siger Dorte Trier.

Brug for et helle

I Havkærparkens oprindelige indretning var det ofte en udfordring, at borgerne havde svært ved at finde ro. Omgivet af store aktivitetsrum, masser af glasvægge, lange gange uden afbræk, fællesrum uden mulighed for afskærmning – og et konstant højt støjniveau.

KONTRASTER OG LYS Mange af de udviklingshæmmede borgere, der kommer i Havkærparken, har dårligt syn. Derfor er der nu i høj grad tænkt farvekontraster ind i indretningen. Det er fx gjort på toiletterne, hvor farven grå tydeligt markerer toilet og vask, ligesom dørkarme, døre og rullegardiner i grå udgør kontraster til de hvide vægge. Samtidig har hele huset fået nye lamper, der både giver et bedre lys, og også kan reguleres efter behov.

FLEKSIBILITET Tidligere var der glasvinduer og glasdøre mellem rummene. Men i dag er der mere fokus på, at man skal kunne dele rummene op i mindre rum, når der er brug for det, ligesom man stadig kan åbne de brede døre og skabe store fællesrum, når beboerne er til socialt samvær og fælles aktiviteter.

– Der skal jo kun en enkelt udadreagerende borger til, for at de andre kører helt op. Derfor er det vigtigt, at hver enkelt borger har mulighed for at trække sig tilbage til sit eget rum, og at vi indretter os, så alle har et sted, hvor de kan finde helle og ro, fortæller socialpædagog og arbejdsmiljørepræsentant Torben Nygaard Hansen.

En væsentlig del af løsningen er derfor, at der i dag er langt flere små rum i den store bygning, hvor borgerne kan finde ro – fx når de kommer med bussen fra skolen og lige har brug for et par minutter i entreen, inden de møder fællesskabet.

Eller med de nye dobbeltdøre, der åbner op for, at man kan tage et hurtigt kig ud i fællesrummet, før man beslutter sig for, om døren skal åbnes helt.

– Hvis ikke vi giver vores borgere mulighed for afskærmning, er der en stor risiko for, at de bliver udadreagerende. Med vores nye indretning har den enkelte borger hele tiden mulighed for at veksle mellem at være for sig selv og være i fællesskabet, samtidig med at vi som medarbejdere har fået bedre flugtmuligheder, fordi de fleste rum nu er indrettet med to døre, fortæller afdelingsleder Tine Schnejder. ■

BØRNEPSYKIATRI

Bygger bro til hverdagen

I Region Midtjylland gør et tværfagligt, udgående team det lettere for psykisk syge børn at vende tilbage til en normal hverdag, efter at de har været indlagt. En socialpædagog indgår i projektet, der bl.a. har nedbragt indlæggelsestiden

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Det handler om at sikre, at barnet i forbindelse med sygdom og indlæggelse bevarer tilknytningen til hjemmemiljøet og hurtigere kommer tilbage til et normalt liv

Dorthe Kristoffersen, socialpædagog, TUT

Det er ikke let for et skolebarn at være indlagt på en psykiatrisk afdeling og samtidig bevare kontakten til et normalt hverdagsliv med skole, fritidsinteresser og venner. Og for forældrene til det indlagte barn kan det være svært at vide, hvordan de bedst håndterer overgangen til hverdagen, når barnet udskrives.

Det er baggrunden for, at man på Region Midtjyllands Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center i Risskov lige nu afprøver effekten af et tværfagligt udgående team, TUT.

Teamet, der tæller en speciallæge, en specialpsykolog, en socialrådgiver, en socialpædagog og en sekretær, arbejder sammen omkring barnet både før, under og efter indlæggelsen.

– Det handler om at sikre, at barnet i forbindelse med sygdom og indlæggelse bevarer tilknytningen til hjemmemiljøet og hurtigere kommer tilbage til et normalt liv. Den tværfaglige sammensætning af teamet betyder, at vi hurtigt kan danne os et overblik over, hvilke indsatser der skal indgå i behandlingen. På den måde kan vi fra starten af indlæggelsen tage kontakt til alle de relevante personer omkring barnet. Det kan være i skolen, PPR, fritidsklubben eller socialforvaltningen, fortæller Dorthe Kristoffersen, som er socialpædagog i TUT.

Indsatserne dækker både familieterapeutisk hjælp, udredning i hjemmet, vejledning til barnets familie, skolen eller måske barnets fritidstilbud

– og de nødvendige samarbejds møder med socialforvaltning, skole, PPR og andre professionelle ressourcepersoner omkring barnet.

Gør livet lettere for familierne

Projektet er finansieret af satspuljen og gennemføres i perioden fra 2015-2018. Men allerede i maj udgav Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center en rapport med de foreløbige resultater. Her kan man læse, at varigheden af indlæggelser er blevet reduceret med næsten en tredjedel for de børn, der har været indlagt på Skolebørns Afsnit C, siden projektet startede. Projektet frigiver på den måde plads til, at andre børn kan indlægges.

Og så har det tværfaglige team på mange måder gjort livet lettere for mange af de berørte familier, vurderer teamets socialrådgiver, Anette Fosgerau.

– De børn, der kommer hos os, er dem, der har det allervanskeligst. De er mellem syv og 14 år og har blandede problemstillinger med fx autisme, ADHD, OCD, angst og indlæringsvanskeligheder – og de har ofte været isoleret længe uden legekammerater, skolegang og fritidsaktiviteter. Og det, vi gør, er at bygge bro til den hverdag, de skal være en del af igen efter indlæggelsen, siger hun.

Vi gør det, der virker

Noget af det, der er unikt ved teamet, er, at de rent fysisk kan tage ud i barnets miljø. For der er stor forskel på at sidde på et hospital og forklare forældrene, hvad de skal gøre – og så det at komme ud i hjemmet og vise det.

Og for socialpædagog Dorthe Kristoffersen starter det gode forløb allerede under indlæggelsen, hvor hun hilser på barnet og forældrene og deltager i de relevante koordinerende møder omkring barnet.

– Fordi jeg kender barnet fra indlæggelsen, kan jeg lettere finde frem til, hvad der fungerer for barnet. Det kan være et barn med autisme, som har det svært med overgange eller har brug for særlige regler omkring dagsplaner eller måltider. Og det,

Det kan også være, at jeg snakker med andre pårørende som fx bedsteforældre eller måske fodboldtræneren eller spejderføreren, så de bliver klædt bedre på til at håndtere barnet på en god måde, når han eller hun bliver udskrevet

Dorthe Kristoffersen, socialpædagog, TUT

vi kan se fungerer for barnet, kan jeg så være med til at implementere hjemme hos barnets familie, fortæller hun.

Dorthe Kristoffersen arbejder bl.a. med mentaliseringsbaseret terapi, hvor hun anvender videooptagelser i vejledningen af familien – altid med afsæt i familiens behov og ønsker.

– Så filmer jeg fx et typisk måltid hos familien, for det er mange gange i de situationer, der kan opstå konflikter. Det kan være, at der er tale om et barn med autisme, som har det svært, når hele familien er samlet omkring måltidet. Og så bruger vi videoklippene til at snakke om, hvad der sker i den konkrete situation.

På den måde støtter Dorthe Kristoffersen familien i at udvikle strategier og metoder for, hvordan en situation som måltidet bliver en god oplevelse for alle.

– Det kan være, barnet skal have lov til at sidde med en bog indtil resten af familien er færdige. Det kan være, familien skal vælge et fælles samtaletema under måltidet eller måske handler det om at have klare rammer for, hvor længe barnet forventes at blive siddende ved bordet – fx ved anvendelse af Time Timer. Jeg tager afsæt i samtaler med forældrene og den viden, jeg har om barnet fra indlæggelsen, og bygger videre på succesoplevelserne hjemme hos familien.

Plads til dumme spørgsmål

Ifølge den foreløbige evaluering af projektet, har mange forældre til indlagte børn haft positive erfaringer med den tværfaglige indsats. I rapporten giver en række forældre udtryk for, hvad de finder særligt brugbart. Det er bl.a. søskendeinddragelse og hjemmebesøg, individuel rådgivning og konkret vejledning – og at teamet fortalte andet fagpersonale, hvad barnet har brug for.

– Der er ingen tvivl om, at det for mange forældre er meget bedre at sidde i deres hjem end på et børnepsykiatrisk kontor. I hjemmet føler de sig trygge, de kender rammerne – og de har modet til også at stille spørgsmål om alt det, de er i tvivl

om. At få vejledning i hjemmet gør det også lettere for forældrene at overføre viden om deres barn og erfaringer fra indlæggelsen, siger Dorthe Kristoffersen.

Hun oplever også, at andre i barnets netværk, har glæde af indsatsen.

– Jeg går fx også ud på skolen og fortæller lærerne og klassen, hvad det er for en situation og diagnose, det handler om – og hvilke udfordringer, de måske vil møde, når den indlagte klassekammerat kommer tilbage. Det kan også være, at jeg snakker med andre pårørende som fx bedsteforældre eller måske fodboldtræneren eller spejderføreren, så de bliver klædt bedre på til at håndtere barnet på en god måde, når han eller hun bliver udskrevet.

Projektperioden udløber ved årsskiftet, men der arbejdes på at sikre, at så meget som muligt fra det eksisterende projekt bliver videreført også fremadrettet. ■

Kort om TUT

Satspuljeprojektet Tværfagligt Udgående Team, TUT, gennemføres på Skolebørns Afsnit C på i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Risskov i perioden 2015-2018.

Det tværfaglige team består af speciallæge, en specialpsykolog, en socialrådgiver, en socialpædagog og en sekretær, som arbejder tæt sammen omkring barnet både før, under og efter indlæggelsen.

Formålet med teamets indsats er bl.a. at sikre en bedre overgang mellem indlæggelse og udskrivelse, at involvere forældrene mest muligt i barnets forløb, at inddrage barnets netværk mere – og sikre, at barnet under indlæggelsen bevarer så stor tilknytning til sit normale hverdagsliv som muligt.

Kilde: Region Midtjylland.

LIVSOVERGANGE

Så blev jeg mor og hele verden vendte

Lisbeth Hammer Sørensen troede, hun skulle arbejde på bosteder for mennesker med udviklingshæmning i tid og evighed. Lige indtil den dag, hun blev mor til Freddie, og livet tog en ny drejning – væk fra skæve arbejdstider og ud ad et nyt karrierespor

Af Lea Holtze, nyhedsrum@sl.dk

Foto: Michael Drost-Hansen

For hvert jobopslag, jeg så, gik det mere og mere op for mig, at det ikke kunne hænge sammen for os. Og med den erkendelse fulgte en stor sorg

Lisbeth Hammer Sørensen, socialpædagog

Lisbeth Hammer Sørensen kigger ned på den lille plastikpind. I det halvandet år, hun og manden Daniel har prøvet at få et barn, har hun siddet her på toiletbrættet med bankende hjerte mere end én gang. Men i dag er det anderledes. For lige så langsomt toner to lyse streger tydeligere og tydeligere frem på graviditetstesten.

Hun bliver overvældet af lykkefølelse for så at blive ramt af dyb vemod. Hun bryder grædende sammen.

‘Nu bliver jeg aldrig fastansat på Sonjavej’, tænker hun.

Uanset, om en graviditet er mere eller mindre planlagt, kan mange nybagte forældre nok nikke genkendende til, at en graviditet bringer følelser og forandringer med sig, der skubber til karriere-drømmene – ikke mindst når man er socialpædagog med skiftende og skæve arbejdstider. Sådan var det også for den nu 31-årige Lisbeth Hammer Sørensen.

Et naturtalent

Lisbeth Hammer Sørensen arbejdede som socialpædagog på et bosted for mennesker med fysiske og psykiske funktionsned sættelser – en broget skare, en del med dobbeltdiagnoser. Alt i alt lige en målgruppe for hende.

– I min første praktik var jeg på et lignende bosted, og det var virkelig spændende. I min anden praktik var jeg i en børnehave, hvilket bare bekræftede mig i, at jeg skulle arbejde med voksne inden for specialområdet, siger hun og fortsætter:

– Jeg var optaget af de etiske dilemmaer, der er forbundet med arbejdet – om der fx skulle lås på køleskabsdøren hos en kvinde med Downs syndrom, der overspiste. Og jeg fandt ud af, at

jeg var god til at danne relationer til netop den målgruppe. Min vejleder skrev i sin udtalelse, at jeg havde en force i min personlighed, hvad det angik. Det forstod jeg ikke rigtig på det tidspunkt. Men det var tilfredsstillende at mærke, at det, jeg gjorde, virkede.

Lisbeth Hammer Sørensen fik efterhånden sat pædagogiske begreber på det, hun kunne, og fortsatte efter studiet med at arbejde med voksne med fysiske og psykiske funktionsned sættelser. Det ene vikariat tog det andet med skiftende dag-, aften- og weekendvagter. Hun følte, at hun gjorde en forskel for borgerne, og det ville hun blive ved med. Indtil hun pludselig sad dér på toilet-kummen med tårerne trillende ned ad kinderne.

Ville ikke se det i øjnene

En ting var, at Lisbeth Hammer Sørensen nok ikke længere stod forrest i køen til en fastansættelse på arbejdspladsen. Noget andet var, at hendes eget verdensbillede pludselig ændrede sig i takt med, at Freddie voksede i maven.

– Jeg blev ved med at forsikre mine kolleger om, at jeg ville vende tilbage: ‘Bare vent, jeg skal nok få foden inden for igen’, sagde jeg. Men jeg blev mor, og så ser verden bare helt anderledes ud, siger hun.

Det var både fantastisk og overvældende, da Freddie kom til verden den 11. juli efter to et halvt døgn's fødsel, der endte i et akut kejsersnit, fortæller Lisbeth Hammer Sørensen. Hendes mand var i mellemtiden blevet færdiguddannet som SOSU-assistent og havde samme skæve arbejds-skema som hende. Og da barslen var slut, havde parret udsigt til enten aldrig at holde weekend sammen eller at få Freddie passet fast hver anden weekend.

– Jeg vidste egentlig godt, at det ville blive vores virkelighed, men jeg kunne ikke overskue at se det i øjnene. For jeg ville så gerne tilbage til at arbejde på et bosted for mennesker med udviklingshæmning, selvom det betød aften- og weekendvagter. Men for hvert jobopslag, jeg så, gik det mere og mere op for mig, at det ikke kunne hænge sammen for os. Og med den erkendelse fulgte en stor sorg, siger Lisbeth Hammer Sørensen.

Spild af tid

Et halvt år passerede, hvor Lisbeth Hammer Sørensen skiftevis søgte drømmestillingerne på bosteder og stillinger i almindelige børnehaver, som hun

ikke syntes, hun var kvalificeret til, fordi hun ikke havde ret meget erfaring med at arbejde med børn.

Først da hun blev kaldt til samtale på det specialpædagogiske bo- og aktivitetssted Sødissbakke slog realiteten for alvor ned som et lyn i hende – to dage før samtalen måtte hun ringe lederen op og sige, at 'der er ingen grund til at spille jeres tid med, at jeg kommer til den samtale. Det kan ikke hænge sammen for mig og min familie, det her'.

– Der var pludselig noget vigtigere i mit liv end mit arbejde, og det var min søn, fortæller hun.

Lisbeth Hammer Sørensen fandt fred med erkendelsen af, at hun måtte vinke farvel til det, hun troede var det eneste drømmejob for hende. Og efterhånden fandt hun også troen på, at hun kunne arbejde med en anden borgergruppe.

Til sin egen store overraskelse fik hun tilmed overbevist et ansættelsespanel om, at hun var den rette til en stilling som socialpædagog i en specialbørnehave. Og i februar i år tiltrådte hun stillingen.

Til at begynde med var læringskurven stejl, men hun opdagede hurtigt, hvor stor en del af sin faglighed, hun kunne overføre til arbejdet med børnene.

– Mange af kvalifikationerne lå jo allerede i rygsækken – de skulle bare overføres. Jeg savner stadig voksenhandicapområdet, men jeg havde

frygtet, at jeg ikke ville kunne genfinde arbejdsglæden. Det kan jeg. Især fordi jeg kan se, at vi virkelig gør en forskel for de her børn, siger hun.

Hvad er vigtigt for dig?

Lisbeth Hammer Sørensen er overbevist om, at mange andre socialpædagoger oplever samme dilemma omkring karrierevalg og jobskifte som hende, når de bliver forældre første gang. Men hun håber, at andre finder hurtigere frem til den rette løsning for dem, end hun gjorde.

– Jeg var så splittet mellem arbejde og familie, at jeg havde svært ved at træffe beslutningen om at skifte kurs. Jeg ville ønske, at nogen havde fortalt mig, at det dilemma kan opstå, når man får familie. Så havde jeg måske været mere afklaret på forhånd, siger hun.

I dag er Lisbeth Hammer Sørensen kommet styrket ud på den anden side – for hun er blevet bekræftet i, at hendes faglighed rækker til at arbejde inden for flere dele af det socialpædagogiske arbejdsfelt. Og hun er blevet styrket i, hvad der er vigtigt for hende.

– Der er sikkert mange andre, der godt kan få det til at fungere at have små børn og skiftende arbejdstider. Det vigtige er bare, at man bliver klar på, hvad der er vigtigt for en. Det ved jeg nu. ■

Livsovergange

Livet som socialpædagog kan byde på mange sving på vejen. Fagbladet har fulgt en række medlemmers rejse gennem nogle af livets små og store overgange – fra den allerførste dag, hvor man bliver uddannet som socialpædagog, til den allersidste, hvor man lægger livsværket på hylden.

Læs flere beretninger på socialpaedagogen.sl.dk/livsovergange

ARBEJDSMILJØ

I ferien bliver den faglige stolthed måske pudset af, og så kan det være hårdt, hvis rammerne ikke gør det muligt at leve op til de faglige idealer – især hvis man begynder at bebrejde sig selv i stedet for rammerne

Pernille Steen Pedersen, forsker

Pas på stress efter sommerferien

Efter sommerferien stiger antallet af behandlinger af stress. Derfor kan det netop nu være godt at tale om arbejdsmiljøet på arbejdspladsen, mener både forsker og trivselsrådgiver

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Når sommerferien er forbi, forventer mange, at batterierne er ladet op, så man som medarbejder er klar til at møde arbejdsopgaverne med krum hals. Men tal fra PFA's Helbredsforsikring i Danmark viser tværtimod, at det netop er i perioden efter sommerferien, at flest sygemelder sig med stress. I september 2017 var der således 19 pct. flere anmeldelser om stress end i en gennemsnitlig måned, og samme tendens gjorde sig gældende i årene forinden.

Forsker og postdoc Pernille Steen Pedersen fra CBS vurderer, at der kan være en særlig risiko forbundet med det socialpædagogiske arbejde.

– I min forskning har jeg interviewet mange socialpædagoger, og det er generelt, at de har truffet et meget bevidst valg om netop at ville være socialpædagoger. De brænder for faget og vil gerne gøre en forskel for andre mennesker. I ferien bliver de måske mindet om det valg, fordi der er tid til refleksion og eftertanke: Hvad er det egentlig, jeg vil med mit liv? Og når man så kommer tilbage på arbejdet, er der måske et alt for stort gab mellem det, man gerne vil, og det man rent faktisk kan. Og det kan potentielt være en stor stressfaktor, siger hun.

Et konkret eksempel kan være, at der ikke er tid til at lave mad sammen med en udviklingshæmmet, så man i stedet selv laver maden for ham – vel vidende at han så ikke kommer til at udvikle sine kompetencer.

– I ferien bliver den faglige stolthed måske pudset af, og så kan det være hårdt, hvis rammerne ikke gør det muligt at leve op til de faglige idealer – især hvis man begynder at bebrejde sig selv i stedet for rammerne, siger Pernille Steen Pedersen, der er cand.scient.pol, ph.d. og forfatter til bogen 'Slip

stress ud af skammekrogen – et forsvar for arbejdsfællesskabet'.

Mærker sig selv

Trivselsrådgiver Lone Carmel vurderer også, at sommerferien indirekte kan udløse en stress-sygemelding, fordi man i ferien kommer lidt på afstand af eventuelle problemer på arbejdspladsen.

– Det er selvfølgelig ikke sommerferien, der i sig selv er skyld i sygemeldingen. Men i sommerferien får man måske mærket sig selv lidt bedre – og når man så skal tilbage, kan man måske se at nej, det her går simpelt hen ikke, siger hun.

Pernille Steen Pedersen og Lone Carmel opfordrer begge til, at man bruger tiden efter sommerferien til at stoppe op og mærke, om der er stressproblemer på arbejdspladsen.

– Hvis man selv har det vanskeligt, kan det meget vel være, at andre også har det, siger Lone Carmel, der er uddannet socialpædagog, kandidat i pædagogisk psykologi og indehaver af en virksomhed, der bl.a. rådgiver om trivsel på arbejdspladsen.

– Det gælder om at sætte små, realistiske mål for foran-

dring – enten selv eller for hele arbejdspladsen, siger hun.

En opgave for TRIO'en

Pernille Steen Pedersen opfordrer især TRIO'en af ledere, tilids- og arbejdsmiljørepræsentanter til at bruge statistikken som anledning til at tale om stress og stressforebyggelse.

– Det kan være en god, fælles opgave at sige: Tallene viser, at tiden efter sommerferien kan være en særlig sårbar periode. Det vil vi gerne tage alvorligt her på vores arbejdsplads.

Pernille Steen Pedersen er en stor fortaler for det, hun kalder vilkårsledelse: Altså at ledelsen tager ansvar for, at der er nogle rammer og vilkår, som måske gør det umuligt at yde en optimal indsats – og så sætter ord på, hvad der i stedet er forventningen, så den enkelte medarbejder ikke kommer til at måle sig selv på for hård en målestok.

– Der er ikke noget quick-fix, men en øget bevidsthed kan være første skridt. ■

Læs mere om Pernille Steen Pedersens forskning i artiklen: *Skam udløser stress i Socialpædagogen nr. 18/2016.*

FORSORGSJEM

Coaching åbner nye døre for hjemløse

På det østjyske forsorghjem Østervang har seks medarbejdere suppleret den pædagogiske værktøjskasse med en coachuddannelse. Med systematiske coachsamtaler er de med til at støtte beboerne i selv at finde de løsninger, der kan hjælpe dem videre

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto: Kissen Møller Hansen

På gulvet ligger tre små runde tæpper – et rødt, et grønt og et hvidt. Tavlen står klar med tuscher til at tage imod tegninger, tal og visioner – og rundt om i det lille lyse lokale ligger forskellige værktøjer som fx billedkort, bolde man kan jonglere med og farvestrålende runde såkaldte prioriteringskasser.

Vi er i coachingrummet på forsorghjemmet Østervang i Tranbjerg. Her er alle redskaber nøje udvalgt, fordi de kan aktivere beboernes venstre hjernehalvdel og de kreative tanker – og dermed medvirke til at få brudt nogle uheldige mønstre.

– Tag de her runde prioriteringskasser i forskellige størrelser. Dem bruger vi i samtalen til at få borgeren til selv at prioritere de ting og udfordringer, der er i vedkommendes liv. Hvor meget fylder din familie, din økonomi, din bolig, dine venner og stofferne? For når vi inddrager noget kreativt og visuelt, sætter vi sanser og følelser i spil på en helt anden måde, fortæller socialpædagog Esben Andresen.

Han har sammen med fem pædagogkolleger gennemført en uddannelse som coach. Coachingforløb indgår nu som en fast ydelse på forsorghjemmet, der tilbyder midlertidigt ophold til hjemløse borgere, som har brug for en afklaring af fysiske, psykiske og sociale ressourcer.

– Vi har arbejdet systematisk med coaching siden 2013 og har i dag seks uddannede coaches – alle socialpædagoger. Vi bruger coaching til at

understøtte vores kerneopgave: At bringe folk ud af hjemløshed. Men med fokus på bæredygtighed – for vores fornemste opgave er at udrede, hvorfor man er endt som boligløs, og hvad der skal til for, at man som hjemløs lykkes med et andet spor, fortæller afdelingsleder Maj Bærentzen.

En helt anden type samtale

Som hjemløs er man vant til samtaler. I mødet med sagsbehandleren, lægen, misbrugskonsulenten – eller socialpædagogen. Men en samtale med en coach er noget helt andet end den klassiske dialog med 'systemet', fortæller socialpædagog June Tagmose, som netop er blevet færdig med sin coachuddannelse.

– Når vi går ind i coachingrummet, har vi hverken et fast mål, en plan eller en deadline. Min opgave som coach er ikke at servere en løsning – men derimod at stille udfordrende og konfronterende spørgsmål, der får borgerne til at tænke nye tanker og reflektere over tingene. Så de selv gennem samtalen når frem til, hvad der er bedst for dem, og får skabt nogle realistiske strategier for, hvordan de kommer videre, siger hun.

De borgere, der bor på Østervang, har som regel ikke kun boligproblemer at slås med – de kommer med rygsækken fuld af kaos og stress og kæmper ofte med psykiske lidelser, misbrug og sygdom. For mange af dem er mødet med coachingtilgangen første gang, de bliver støttet i selv at finde løsninger på deres livssituation.

– Som coach hjælper jeg dem til selv at sætte ord på de forhindringer, de oplever i deres liv. Og jeg bliver ved og ved med at spørge: Hvad er det, der gør, at du ikke bare gør det, du gerne vil? Hvad skal der til, for at du opnår det, du ønsker? Og hvad kunne hjælpe dig på vej?, fortæller Esben Andresen, som oplever, at coachingteknikken virkelig rykker ved borgerne.

– Når vi kommer med kreative metoder og værktøjer, hvor borgeren bliver inddraget og selv får lov til at sætte ord eller måske tegninger på det, han eller hun allerhelst vil opnå i sit liv, ja så sker der altså noget. De tager ansvar for deres eget liv

Kort om coaching

Coaching er en specifik metode til at frigøre potentialet i andre mennesker.

Coachen benytter sig af en avanceret spørgeteknik og en række teknikker og værktøjer, hvor coachen hjælper en eller flere personer med at sætte og nå mål, skabe klarhed over en problemstilling og i det hele taget hjælper med at skabe forandringer.

Vi stiller de spørgsmål, der udfordrer borgeren og får ham eller hende til at sætte sig nogle konkrete mål og lægge planer for, hvordan de mål kan nås

Ketty Thomsen, socialpædagog og coach, Østervang

og det, der skal ske. Og de oplever, at vi har fokus på de ting, de rent faktisk kan gøre noget ved for at få et bedre liv.

Redskaber til at klare sig selv

Jens Ole er en af de beboere på Østervang, som har haft glæde af coaching. Om kort tid flytter han i egen bolig i et bofællesskab – og hans coachingsamtaler med socialpædagog og coach Ketty Thomsen har i høj grad handlet om at blive klædt bedst muligt på til at klare tilværelsen uden for forsorgshjemmet.

– Vi har ikke snakket så meget om regler og penge, som vi plejer. I stedet har vi snakket meget om, hvad jeg kan gøre, hvis jeg fx møder nogen, der drikker for meget – og hvem jeg skal holde mig til, når jeg flytter ud. Det har været nogle gode samtaler, synes jeg, lyder det fra Jens Ole.

Helt konkret har hans samtaler med Ketty Thomsen ført til nogle fast aftaler om, hvad Jens Ole skal gøre, hvis han fx bliver omgivet af folk, der drikker for meget. Fordi alkohol og misbrug tidligere har været en stor udfordring i hans liv.

– Vi har stået en del ved tavlen og i fællesskab fundet frem til de bedste strategier for, hvad Jens Ole skal gøre i sådanne situationer. Han har tænkt over, hvordan han bedst siger fra og siger nej. Han ved, hvem han kan kontakte, hvis det går galt – og ikke mindst hvem han skal holde sig til, der hvor han flytter hen. Og fordi det er Jens Ole selv, der har fundet frem til, hvad der fungerer bedst for ham, giver det ham en helt anden sikkerhed og en følelse af ansvar, som betyder så meget, nu hvor han forlader de her trykke rammer, fortæller Ketty Thomsen.

Vi udfordrer borgerne

Netop det med at have nogle faste planer og strategier for at kunne styre uden om de ting, man som hjemløs godt ved kan være en udfordring, fylder en del i mange coachingsamtaler, fortæller Ketty Thomsen.

– Hvis man nu ved, man bliver psykotisk af at ryge hash, så er det utrolig vigtigt at få talt om,

hvordan man så kan undgå at ende i en situation, hvor man ryger hash. Eller hvis man ved, at man har svært ved at sige nej til venner, som fx vil drikke eller feste, så er det godt på forhånd at have lagt en strategi for, hvad man så gør i den situation. Det bruger vi coaching til, siger hun og sætter lidt flere ord på, hvordan det virker.

– Vi stiller de spørgsmål, der udfordrer borgeren og får ham eller hende til at sætte sig nogle konkrete mål og lægge planer for, hvordan de mål kan nås. Vi får borgeren til at reflektere over tingene og nå frem til hvilke strategier, der virker bedst i en given situation, hvor de gerne vil undgå at ryge tilbage på det spor, der førte til hjemløshed.

Og så er vi tilbage til det med at have fokus på bæredygtighed, som afdelingsleder Maj Bærentzen lægger stor vægt på.

– Hvis man som hjemløs på et forsorgshjem tager imod den første den bedste bolig, uden at det er blevet udredt, hvorfor man har svært ved at

TEAM June Tagmose (tv), Esben Andresen og Ketty Thomsen er tre af de i alt seks socialpædagoger, som har gennemført en uddannelse som coach – og i dag arbejder systematisk med coaching som et tilbud til beboerne på Østervang.

KREATIVITET Når coach og borger sammen går ind i det særlige coachinglokale på Østervang, opstår der et helt særligt kreativt miljø, som understøtter beboerens evne og lyst til selv at tænke i nye løsninger.

klare tilværelsen i eget hjem og holde på en bolig, ja så er der en stor sandsynlighed for, at det går galt igen. Og det er her, coaching gør så stor en forskel. For her er borgeren selv med til at finde svarene på, hvad der skal til for at ændre på den negative spiral, siger Maj Bærentzen.

Tre slags coachingforløb

Som det er organiseret pr. 1. juni i år, har de seks coaches på Østervang på skift en fast ugentlig dag, hvor de udelukkende arbejder som coaches.

De tilbyder så beboerne tre forskellige slags coachingydelser; coaching ved overflytning fra modtagelsen til selve forsorghjemmet, coaching ved advarsler og selvvalgt coaching:

– Oprindelig tilbød vi kun coaching ved overflytning, hvor det handler meget om at få beboeren til at reflektere over, hvad de gerne vil have ud af deres ophold på forsorghjemmet, hvad de har brug for, at vi gør – og hvad de selv kan gøre for at skabe et godt forløb, fortæller June Tagmose.

Derudover bruges coaching i dag også i forbindelse med, at en beboer har overtrådt nogle af husreglerne.

– Det kan være en beboer, som har haft en uheldig adfærd, haft svært ved at samarbejde med os eller misbrugt på matriklen, og derfor står til en advarsel. Der bruger vi coachingforløbet til at støtte borgeren i at ændre adfærd og finde nogle muligheder for at håndtere situationerne på en måde, så de undgår at blive smidt ud, siger Esben Andresen.

Den sidste form for coaching tager afsæt i beboere, som selv har et ønske om at blive coachet.

– Det kan fx være en situation som Jens Oles, hvor han selv udtrykker ønske om at arbejde nogle konkrete situationer igennem med en coach, så han bliver bedre til at håndtere det, der er svært for ham. Så fokuserer vi på, hvad han kan gøre eller måske sige til sig selv, hvis han ender i noget, der er svært – og hvordan han kan håndtere det, hvis han fx bliver angst for et eller andet. De samtaler er jo med til at forebygge, at beboerne kommer tilbage her til – og i stedet lykkes med at klare sig selv, lyder det fra Ketty Thomsen. ■

Det siger brugerne

I 2015 og 2016 er alle de beboere, som har gennemført et coachingforløb, blevet spurgt om, hvad de fik ud af det. I alt har 123 beboere modtaget coaching.

- 65 beboere blev coachet ved overflytning fra modtagelsen til forsorghjemmet. Heraf svarer 94 pct., at coachingen bidrog til at give dem et overblik, 92 pct. svarer, at emnet i coachingen var relevant for dem og 74 pct. svarede, at de fik en brugbar plan med sig.
- 26 beboere blev coachet i forbindelse med en advarsel. Heraf svarer 82 pct., at de fik en brugbar plan med sig, 81 pct. mener, at de fik noget ud af coachingen og 74 pct. svarede, at de fik et bedre overblik.
- 32 beboere fik coaching ved selvvalgte emner. 97 pct. svarede ja til, at de fik noget ud af at blive coachet. 97 pct. svarede, at de fik en brugbar plan ud af det og 94 pct. svarede, at coachingen bidrog til at skabe et overblik.

Bliv coachet gennem de svære livsfaser

Kan samtaler med en coach være en hjælp til nyansatte, nyuddannede eller en stressede kolleger? Det skal afprøves i et nyt projekt på Forsorgshjemmet Østervang, hvor medarbejdere, der står midt i udfordrende livsovergange, kan få støtte gennem coaching

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

En kollega vender tilbage fra barsel. En anden har været nede med stress og skal nu tilbage til jobbet. Og nye medarbejdere skal indføres i rutiner og arbejdsgange og lære at håndtere en kompleks arbejdsplads.

Æthvert arbejdsliv rummer masser af overgange – nogle af dem mere udfordrende end andre. Men måske kan coaching gøre nogle af de svære livsfaser lettere at komme igennem.

Det er tanken bag et nyt projekt, som Forsorgshjemmet Østervang i Tranbjerg går i gang med i september – med økonomisk støtte på 73.000 kr. fra en såkaldt Livsfasepulje i Aarhus Kommune.

– Vores håb er, at vi ved at tilbyde coachingforløb kan fastholde medarbejderne længere og øge trivslen og arbejdsglæden. I projektet fokuserer vi på de medarbejdere, som står midt i en fase i deres liv, hvor tingene ændrer sig. Og tilbuddet omfatter samtlige medarbejdergrupper – lige fra rengøring og ledelse til pædagoger, ergoterapeuter og socialrådgivere, fortæller afdelingsleder på Østervang Maj Bærentzen.

I alt er seks socialpædagoger på Østervang blevet uddannet som coaches, og det er dem, der skal stå for projektet, 20 medarbejdere får mulighed for tre til fire samtaler med en coach.

Samme værktøjer og teknikker

De seneste år har man på forsorgshjemmet haft coaching af beboerne som en fast ydelse for at støtte borgerne i selv at finde de løsninger, der kan hjælpe dem ud af hjemløsheden (se artiklen 'Coaching åbner nye døre for hjemløse').

Det er disse gode erfaringer, der nu skal overføres til de ansatte.

– Vi skal coache de medarbejdere, som står i en krævende livsfase. Det kan fx være en ny medarbejder, som har svært ved at håndtere kompleksiteten

i arbejdet, men det kan også være en garvet kollega, hvor børnene er flyttet hjemmefra, og deres hverdag ændrer sig markant, eller én som kommer retur fra en sygemelding eller barselsorlov. Alle de faser, hvor livet ændrer sig, har vi fokus på, fortæller socialpædagog og coach June Tagmose.

Coachingsamtalerne tager afsæt i de samme værktøjer og teknikker som de forløb, de seks coaches kører med beboerne på Østervang. Med fokus på hvad den enkelte medarbejder kan gøre, og hvordan organisationen bedst møder vedkommendes behov i en given livsovergang.

– Det handler i høj grad om at sikre, at medarbejderne føler sig set og hørt. Med coaching kan vi give den enkelte nogle redskaber til bedre at kunne navigere i den livsfase, vedkommende står midt i. Hvad enten det så handler om tilbagevenden til arbejdet efter sygdom eller barsel – eller om at man har svært ved at håndtere balancen mellem arbejde og fritid, siger Maj Bærentzen. ■

I en ny interviewserie sætter Socialpædagogen fokus på livsovergange og følger en række medlemmers rejse gennem nogle af livets små og store faser og overgange. Læs mere på sl.dk/livsovergange

PRIORITERING Bolde kan bruges til mange ting. Og når der coaches på Østervang, indgår disse små kulørte plastikbolde ofte som noget, man kan jonglere med – og på den måde symbolisere de mange forskellige ting, man skal holde styr på i sit liv.

PSYKIATRI

Fysisk sygdom overses hos psykisk syge

Alt for mange psykisk syge får et ringere liv eller dør ligefrem af fysiske sygdomme, som bliver overset eller underbehandlet. Nyt forskningsprojekt skal sikre sammenhængende indsats

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hvis man har en svær psykisk sygdom, kan det betyde, at den skygger for eventuelle livstruende fysiske sygdomme, så den ramte enten får betydeligt og varigt nedsat livskvalitet – eller måske

ligefrem dør af en sygdom, der ellers kunne være behandlet.

Og kommer den psykisk syge i behandling, er det ofte meget svært for vedkommende at følge og fastholde et behandlingsforløb for fx kræft eller hjertekar-sygdomme.

De tørre tal viser, at mennesker med lidelser som skizofreni, bipolare lidelser eller svær depression dør mellem 10 og 20 år før resten af befolkningen.

Det er den dystre baggrund for et nyt forskningsprojekt, 'The Phy-Psy Trial', på Københavns Universitet. Målet er at udvikle en samlet behandlingsmodel, der skal reducere overdødeligheden og sikre et bedre liv til denne udsatte patientgruppe.

– Det kan undre, at mennesker, der som regel er i tæt

kontakt med sundhedssektoren, ikke bliver behandlet for alle deres sygdomme. Men det kan bl.a. skyldes, at de jo primært er i tæt kontakt med psykiatrien, der ikke har fokus på de fysiske lidelser, siger Pia Kürstein Kjellberg, der er forsknings- og analysechef på VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Den nye model skal skabe sammenhæng mellem indsatserne hos den praktiserende læge, det kliniske arbejde på hospitalerne og hele organisationen af og kommunikationen omkring behandlingsindsatsen. Det skal ske på tværs af det somatiske og det psykiatriske behandlingssystem og af sektorerne. Og modellen skal både tage højde for patienternes, de

pårørendes og fagpersonalets behov.

Mens selve forskningsprojektet er forankret på Københavns Universitet, er det VIVE, der skal samle op på omkostningerne ved den indsats, der bliver udviklet. Desuden skal en VIVE-forsker i en ph.d.-afhandling afdække, hvordan mennesker med en svær psykisk sygdom i deres hverdag håndterer det at have en alvorlig fysisk sygdom oveni, hvilken rolle deres netværk og pårørende spiller, og hvordan de klarer at navigere rundt i behandlingssystemerne. Denne del af projekter skal foregå blandt patienter i socialpsykiatrien i Region Midtjylland. ■

Læs mere om forskningsprojektet via www.kortlink.dk/luppp

POLITIK

Flere penge til de mest psykisk syge

Regeringen vil afsætte yderligere 100 mio. kr. til de mest psykisk syge og bl.a. etablere nye specialiserede team, der skal forebygge tvang mod børn og unge. Socialpædagogerne håber, at socialpædagogikken tænkes ind

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Børn og voksne med svære psykisk lidelser skal have bedre hjælp. Derfor vil regeringen afsætte yderligere

100 mio. kr. på den kommende finanslov, så der både kan laves nye sengeafsnit til de mest plagede psykisk syge voksne og oprettes specialiserede team i børne- og ungepsykiatrien, der kan forebygge tvang.

Pengene kommer oven i de 200 mio. kr., der allerede blev øremærket psykiatrien ved økonomiforhandlingerne med Danske Regioner i foråret. Og sundhedsminister Ellen Trane Nørby (V) lover forandring:

– Vi er simpelthen nødt til at gøre noget fundamentalt anderledes for de allermest psykisk syge medborgere, siger hun til Politiken.

Forslaget bakkes i avisen op af såvel Sind som Dansk Psykia-

trisk Selskab, der understreger, at behovet er stort.

Socialpædagogernes næstformand, Verne Pedersen, er også positiv.

– Det er virkelig godt, at der sættes flere penge af til psykiatrien, for området har været udsultet i mange år, siger hun.

Regeringens forslag er kun offentliggjort i stikordsform, og det er fx ikke afklaret, hvordan pengene skal fordeles mellem sengeafsnit og specialiserede team. Men ifølge Politiken vil regeringen oprette 50 nye sengepladser til de mest psykisk syge – oven i de 150 socialpsykiatriske sengepladser, som regionerne netop nu er ved at etablere.

Det er heller ikke offentliggjort præcist hvordan, de nye specialiserede team skal fungere. Men Verne Pedersen håber, at socialpædagogikken tænkes ind:

– Vi ved, at god socialpædagogik i samspil med andre fagligheder kan være med til at forebygge tvang – fx ved at opbygge relationer og skabe motivation. Og det er rigtig godt, hvis specialiserede team kan være med til at udrede gode metoder.

Socialpædagogerne inddrages i arbejdet med at forbedre psykiatrien, og for at få inspiration har sundhedsministeren bl.a. indkaldt Socialpædagogernes formand, Benny Andersen, til et møde. ■

MEDLEMSKAB

Gør dit forbund bedre – tag på kongres

Vil du være med til at gøre Socialpædagogerne endnu bedre til at involvere og tilbyde medlemmerne et værdifuldt medlemskab? Så er du måske et af de 100 medlemmer, der i år får chancen for at deltage i forbundets kongres

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Arkivfoto: Nils Lund Pedersen

Hvordan bliver Socialpædagogerne en endnu bedre fagforening og et endnu stærkere fagligt fællesskab for medlemmerne? Det vil forbundet gerne blive klogere på. Derfor får 100 medlemmer nu chancen for at slutte sig til de knap 200 delegerede på den kommende kongres.

Under temaet 'Vi er Socialpædagogerne' sætter kongresdeltagerne fuld gang i idéudviklingen og tænker nye tanker om,

hvordan Socialpædagogerne nu og i fremtiden kan være et levende og attraktivt fællesskab for socialpædagoger.

Her skal medlemmerne naturligvis tænke med.

– Medlemmerne er Socialpædagogerne, og derfor er det vigtigt, at de føler et medejerskab og ansvar for fagforbundets udvikling. Det er deres viden, behov, ideer og kreativitet, der skal være med til at tegne organisationen i fremtiden og styrke vores faglige fællesskab, siger forbundsformand Benny Andersen.

Medlemmernes stemme

Så for at komme tættere på, hvad medlemmerne har af tanker, idéer og holdninger til, hvordan Socialpædagogerne kan udvikle sig, inviterer forbundet ud over de kongresdelegerede, der jo også er medlemmer, helt ekstraordinært 100 'menige' medlemmer med på kongres i november.

Her skal medlemmerne deltage i diskussioner og aktiviteter, der alle har fokus på, hvordan

Socialpædagogerne bliver et endnu bedre fællesskab at være medlem af.

– Hver gang, jeg møder medlemmer, mærker jeg, hvor stærkt de brænder for faget. Det engagement vil vi gerne sætte endnu mere i spil. Vi skal have flere og nye måder at tænke involvering, engagement og aktivt medlemskab på, siger Benny Andersen.

Han håber, at mange forskellige medlemmer har lyst til at deltage, unge som ældre og fra alle dele af landet og det socialpædagogiske arbejdsområde, så mangfoldigheden blandt socialpædagoger repræsenteres. For fagforeningen skal være i løbende udvikling for at kunne imødekomme medlemmernes behov og skabe værdi for medlemskronerne, understreger formanden.

Kongressen er Socialpædagogernes øverste organ, hvor knap 200 delegerede socialpædagoger fra alle forbundets kredse er samlet hvert andet år og beslutter, hvad forbundet skal arbejde med de kommende to år. ■

Sådan kommer du med

Kongressens temadag holdes på Hotel Nyborg Strand onsdag den 14. november 2018.

Forbundet dækker dine transportomkostninger til og fra Hotel Nyborg Strand, og der vil være mad og drikke hele dagen. Forbundet tilbyder dig derudover et honorar, der omtrent svarer til den løn, du går glip af ved at bruge en arbejdsdag på at tage med på kongres.

Du kan ansøge om at komme med ved gå ind på www.sl.dk/kongresdag og udfylde informationerne.

Du får besked, så snart det står klart, om du er et af de 100 medlemmer, der skal med på kongressen.

KOMMUNIKATION

De professionelle skal kunne bruge deres forestillingsevne og viden om, hvad der kan lade sig gøre. De spiller en ekstrem vigtig rolle på bostederne. Hvis pædagogerne ikke ved nok om det, så bliver det ikke til noget

Louise Bøttcher, ph.d.-forsker, DPU

Teknologi giver et mere selvstændigt liv

Kommunikationsteknologi kan give unge med handicap nye udviklingsmuligheder, men det kræver kamp at få teknologi og ressourcer stillet til rådighed. Det viser et nyt forskningsprojekt fra DPU

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Et fast blik på skærmen og mailboksen åbner sig. Ved at lade blikket falde skiftevis på bogstaverne i det digitale tastatur kan den tale- og bevægelseshandicappede bruger nu skrive og sende sin besked. Sådan virker en øjenstyret kommunikationscomputer. Den kan give fx unge med svær spasticitet uden forståeligt talesprog mulighed for at foretage telefonopkald, gå på nettet, sende mails og sms, styre lys, lyd og klima m.v.

I et nyt forskningsprojekt har forskere fra DPU undersøgt, hvordan unge med svær spasticitet benytter sig af kommunikationsteknologier. Undersøgelsen peger på, at kommunikationsteknologierne er en stor succes for de unge, fordi de styrker deres handlemuligheder og selvstændighed.

Men det til trods går det trægt med opbakningen til at få det fulde potentiale ud af mulighederne fra kommunens side.

Kræver pædagogisk indsigt

For det er ikke nok at få stillet teknologien til rådighed – de

unge skal også lære at bruge den. Til det formål har de brug for at have professionelle mennesker omkring sig, som kan skabe gode rammer for samtalen, forklarer forskeren bag undersøgelsen, ph.d. Louise Bøttcher:

– Det handler ikke bare om at få bevilget en teknologi, men også om at understøtte brugen af den nye kommunikationsteknologi. Den skal sættes op og videreudvikles i takt med, at den unge kan kommunikere mere og mere avanceret.

Louise Bøttcher peger på, at socialpædagoger spiller en helt central rolle ved med deres indsigt og faglighed at kunne gribe den unge og se potentialet og støtte den unge i udviklingsprocessen:

– De professionelle skal kunne bruge deres forestillingsevne og viden om, hvad der kan lade sig gøre. De spiller en ekstrem vigtig rolle på bostederne. Hvis pædagogerne ikke ved nok om det, så bliver det ikke til noget.

Hun fortæller om en ung mand uden talesprog, som flyttede hjemmefra og fik en udviklingskrise, fordi personalet ikke kendte hans behov og lyde på samme måde, som hans forældre gjorde. Men hans kontaktpædagog så potentialet i, at han kunne blive kommunikerende og introducerede ham for kommunikationsteknologi.

– Hun så en udviklingskrise i hans udviklingskrise. Som fagperson havde hun en forestilling om, hvor han kunne komme hen. Hun havde erfaringen og evnen til at formidle til ham, at han kunne blive kommuni-

kerende, så han på trods af nederlagene undervejs kunne udvikle sig hen mod større uafhængighed, siger Louise Bøttcher.

Oprustning og opbakning

Men potentialerne i kommunikationsteknologierne stiller krav til personalet: De skal have grundigt kendskab til alternativ og supplerende kommunikation, så man kan videreudvikle systemerne løbende, og det kræver en oprustning på området, mener Louise Bøttcher.

Hun oplever, at det er et meget blandet billede, der tegner sig ude på bostederne og peger på behovet for ledelsesmæssig opbakning til, at kommunikationsteknologiens muligheder tænkes ind i alle pædagogiske processer.

Ud over at vide, hvordan man fx lægger nye ord ind i systemet, ligger der også en pædagogisk opgave i at understøtte, at den unge udvikler de sociale færdigheder, som teknologien åbner dørene for. Eksempelvis at blive arbejdsgiver i en BPA-ordning (Borgerstyret Personlig Assistance), som kan give borgerne en helt ny styring i deres eget liv.

– Kommunikationsteknologien er nødt til at gå hånd i hånd med, hvordan man bruger den i sociale rammer, understreger Louise Bøttcher og fortsætter: – I Danmark har borgere med alvorlige handicap ret til at komme på en BPA-ordning, når de bliver voksne, men kun hvis de kan fungere som arbejdsgivere, og man kan kun fungere som arbejdsgiver, hvis man kan kommunikere. Så her afgør adgangen til relevant kommuni-

kationsteknologi mulighederne for de unge i resten af deres liv.

Kunne selv klage

Louise Bøttcher fortæller om en af deltagerne i projektet, som havde lært at skrive ved hjælp af kommunikationscomputer. Den unge mand var utilfreds med den STU, som kommunen tilbød ham, fordi institutionen ikke havde forstand på undervisning i kommunikation af unge, der benytter alternative kommunikationsformer.

– Han ville have en mere relevant STU-ordning, men den var dyrere, så det ville kommunen ikke betale. Men i kraft af sin adgang til den relevante kommunikationsteknologi kunne han selv gå ind på kommunens Facebook-side og skrive sin oprigtige mening om sagsbehandlingen. Det betød, at sagen til sidst landede på kommunaldirektørens bord, og at han herefter fik bevilget det relevante tilbud, fortæller Louise Bøttcher. ■

Om projekt SMECT

Forskningsprojektet SMECT – Social Mediations through Communication Technology – har fulgt otte unge mellem 15 og 25 år med svær spasticitet og uden et verbalt sprog. Læs mere på DPU's hjemmeside via www.kortlink.dk/uq6

ARBEJDSMILJØ

Døgninstitutioner hårdt ramt af vold

Døgninstitutioner for såvel børn og unge som handicappede er de brancher, hvor der er flest anmeldelser om fysisk vold. Socialpædagogernes næstformand, Marie Sonne, opfordrer til at sætte fokus på forebyggelse

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Døgninstitutioner indtager en kedelig topplacering som den branche, hvor der er flest anmeldelser om fysisk vold mod medarbejdere.

Det viser en analyse, som Fagbladet 3F har lavet med tal fra Arbejdstilsynet for perioden 2013 til 2017.

Døgninstitutioner for børn og unge er den branche, hvor der er flest anmeldelser. Dernæst kommer døgninstitutioner for personer med psykiske handicap, døgninstitutioner for personer med fysiske handicap og specialskoler for handicappede. Først på en femteplads kommer en branche, der ligger uden for det socialpædagogiske felt, nemlig passagertransport med regional eller fjerntog.

Også når det gælder anmeldelser om psykisk vold, er døgninstitutioner plaget, men her står det værst til i branchen passagertransport. På andenpladsen kommer døgninstitutioner for

personer med psykiske handicap, mens døgninstitutioner for personer med fysiske handicap indtager en fjerdeplads efterfulgt af døgninstitutioner for børn og unge.

Sæt fokus

Statistikken kommer ikke bag på Socialpædagogernes næstformand, Marie Sonne.

– Men ranglisten understreger, at det er ekstremt vigtigt at sætte fokus på arbejdsmiljø, voldsforebyggelse og den rette faglighed, siger hun.

Fra 2013 til 2017 modtog Arbejdstilsynet i alt 6.960 anmeldelser om fysisk vold, der har krævet mindst én sygedag – og 7.458 anmeldelser om psykisk vold. Der er sket en stigning på knap 20 pct. fra 2013 til 2017, men det betyder ikke nødvendigvis, at der er blevet flere voldsepisoder.

Til fagbladet 3F siger cand. psych. Sofie Jaspers fra Det Nationale Forskningscenter For Arbejds miljø:

– Måden at registrere voldsepisoder på er ændret, og øget fokus fra fagforeninger og myndigheder kan betyde, at flere anmelder vold. Men vi kan ikke sige noget sikkert om det.

Marie Sonne lægger vægt på, at alle voldsepisoder skal registreres. Både for at sikre medarbejderen, hvis der opstår en arbejdsskade, men også for at blive bedre til at forebygge. Hvornår er det, at der opstår voldelige episoder? Og er der noget, man kan ændre? ■

NOTER

De boligsociale indsatser gør en forskel

Det nytter at yde en social indsats i udsatte boligområder, så børn, unge og voksne får sociale og faglige kompetencer til at komme videre i uddannelsessystemet og job. Det konkluderer VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, der netop har udgivet en ny rapport om boligsociale indsatser som fx job- og uddannelsesvejledning, mentorforløb, brandkadetræning og hjælp til at få fritids- og lommepengejob. Et konkret eksempel kan være lommepengeprojekter, hvor store børn får penge for at passe mindre børn, når der er beboermøder. 'Det er ikke altid, at opgaverne bliver lønnet i penge – det kan også være at få en oplevelse til gengæld. Det er blot tiltag, der viser, at lægger du en arbejdsindsats, får du noget igen', siger Gunvor Christensen, der har stået i spidsen for undersøgelsen. Læs mere på www.kortlink.dk/uq42

mrk

Dødstrusler gav betinget fængselsstraf

'Dit store pikhoved, du skal dø'. Sådan skreg en af brugerne på et støttecenter i Faaborg-området til en medarbejder, og på den baggrund har retten i Svendborg nu idømt ham 10 dages betinget fængsel. Det vil sige fængsel, der kun skal afsones, hvis han begår en lignende lovovertrædelse inden for de kommende år. Der var rejst tiltale efter den paragraf i straffeloven, der handler om vold og trusler mod offentligt tjenestegørende, og den konkrete episode fandt sted efter mindst 20 lignende episoder. Den dømte er både fysisk og psykisk funktionshæmmet, og ved domsafsigelsen sagde dommeren ifølge fyens.dk, at dommen tog hensyn mandens fysiske fremtoning og lave begavelse: 'Men det er altså også et signal til dig om, at du har gjort noget, som samfundet ikke vil finde sig i'.

mrk

Ekstremisme skal forebygges

140 medarbejdere fra 27 kommuner udgør i dag et korps af mentorer og forældrecoaches, der arbejder for at forebygge ekstremisme. Det sker efter metoden Løsningsfokuseret Arbejde med Tilværelseskompetencer, og nu har Udlændinge- og Integrationsministeriet sat 2,9 mio. kr. af til at opkvalificere dem. Det skal bl.a. ske gennem årlige netværksmøder, regionale netværksmøder og en række uddannelsesforløb – både for nye og erfarne medlemmer af korpsen.

mrk

6,2 mio. kr. til udsatte familier i Ishøj

Familien har stor betydning for, om børn og unge ender i kriminalitet eller ej. Det er baggrunden for, at Ishøj Kommune har søgt – og fået – penge til et nyt tværfagligt projekt rettet mod udsatte familier, skriver dknyt.dk. Projektet 'Familien i Fokus' vil tage udgangspunkt i familien fremfor individet – fx ved at tale med familien om relationen til deres børn og hjælpe forældrene med forælderrollen. Pengene til den kriminalitetsforebyggende indsats i Ishøj kommer fra en pulje under Udlændinge- og Integrationsministeriet. Projektet skal køre frem til december 2020, og i de kommende måneder skal Ishøj Kommune i gang med at ansætte og uddanne medarbejdere til projektet og udvikle nye arbejdsmetoder og aktiviteter.

tln

E-sport på R4

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til nyhedsrum@sl.dk

Kan et voldeligt skydespil som Counterstrike bruges i rehabiliteringsindsatsen på en retspsykiatrisk afdeling? Ja, det giver god mening, viser vores erfaringer på Risskov, for e-sport handler om samarbejde, kommunikation og om fælles strategier

Af Morten Trier Josefsen, Rasmus Poulsen og Lisbeth Uhrskov Sørensen

Ien kælder i Risskov sidder syv mænd i en dyb, tavs koncentration omgivet af en svag odør af sved og ukendtheder og en sagte susen fra de syv computere, der står foran dem. Tavs-heden brydes, da en ung fyr med stor entusiasme nærmest råber:

– Han har AWP i bananen! Packen sneaker B, resten go apartment, flash og forsøg at tage ham med kniv, hvis I ikke kan lave headshot!

Kældereren er ikke en tilfældig kælder, den unge fyr er ikke en tilfældig fyr, og spillet ikke et tilfældigt spil.

Kældereren ligger under retspsykiatrisk afsnit R4 på Aarhus Universitetshospital, Risskov, den

unge fyr – samt i øvrigt fire af de andre mænd – er psykisk syge, der på grund af kriminalitet er dømt til behandling i stedet for fængselsstraf, og spillet er det både strategiske og actionprægede skydespil Counterstrike.

Men kan det som led i en rehabiliterende behandling af retspsykiatriske patienter med kriminel adfærd forsvares at spille voldelige skydespil?

De spiller allerede

Indlæggelserne i retspsykiatrien er ofte væsentlig længere end i almenpsykiatrien, og ét fokuspunkt er rehabilitering, der består af en bred vifte af aktiviteter som fx træning i dagligdagsfunktioner, motion, terapeutiske samtaler, og misbrugsbehandling. Formålet er at mindske risikoen for ny kriminalitet og give patienten de bedst mulige forudsætninger for igen at indgå i samfundet.

Da en del af patienterne i henhold til deres dom eller aktuelle psykiske tilstand kun har begrænset eller ingen udgang fra sengeafsnittet, er det vigtigt, at en del af aktiviteterne foregår på hospitalet.

Alle patienter har egen stue og næsten alle en computer. Flere patienter isolerer sig på stuen af psykisk betingede grunde og er svære at at yde en pædagogisk

indsats over for. Men en stor del af dem bruger deres 'fritid' på e-sport. Og det gør det interessant at bruge e-sport i den rehabiliterende behandling.

E-sportsverdenen er med hastige skridt blevet populær hele verden over i takt med den teknologiske og digitale udvikling, og inden for de sidste 10 år er spillene blevet tiltagende komplekse, realistiske og med socialt indhold og muligheder.

Både i medier og forskningen har der i adskillige år været et stærkt fokus på, om voldelige computerspil kunne føre til øgede aggressive tanker og adfærd. Men de seneste år har forskere også prøvet at undersøge de positive effekter af videospil og har fundet frem til, at videospil kan bedre kognitionen (opmærksomheden), motivationen (modstandsdygtighed ved fiasko), det følelsesmæssige (bedre følelsesmæssig kontrol) og de sociale kompetencer.

Her er jeg, hvor er du?

Forskellen på 'bare' at spille computer og at dyrke e-sport er afhængig af, at instruktørerne har tilegnet sig nødvendige kompetencer til at kunne inkludere og undervise patienter på flere niveauer.

Det betyder, at patienter ikke bare 'parkeres' ved en computer

og sættes til at spille, men at instruktørerne med udgangspunkt i patienternes både tekniske og sociale kompetencer udarbejder specifikke handleplaner, således at både begyndere, øvede og eksperter kan opleve udfordring og succes.

Gruppen på Risskov mødes én eftermiddag/aften hver uge. Der er altid tilknyttet to-tre faste personaler, og op til seks patienter kan deltage ad gangen.

En typisk session starter med det strategiske skydespil Counterstrike, der kort fortalt er et actionpræget skydespil med fem spillere på hvert hold, hvor gruppen spiller online mod andre. Det ene hold er terrorister, der skal angribe og placere en bombe et sted på det 'kort' (altså det område/de bygninger), man spiller på, mens det andet hold er antiterrorister, der skal forsvare sig og eventuelt desarmere denne bombe.

Hvert hold har meget forskellige typer opgaver, der strategisk stiller forskellige typer krav til spillerne. Men et overordnet fælles ansvar er en fungerende kommunikation, hvilket for flere patienter netop er en udfordring og et læringsmål. At kunne samarbejde og sige: 'Her er jeg, hvor er du, fjenden er set her, jeg har brug for hjælp' osv.

Fra solospiller til kaptajn

Et eksempel: Preben er en socialt tilbagemtrukket patient, der i mange år har spillet adskillige timer dagligt og således har opnået et meget højt brugerniveau, hvor instruktørerne spilteknisk ikke kan lære ham meget nyt.

Preben er generelt afvisende over for socialt samvær, og ved de første spilsessioner sad han med musik i ørerne og sagde ikke et ord, hvilket hæmmede

Patienterne lærer at håndtere de frustrationer, som niveauforskelle kan aflede i spil – men også at de gennem dét at udføre en opgave sammen engagerer sig i det sociale rundt om spillet

hans deltagelse i spillet. Preben fik derfor at vide, at han skal deltage i kommunikationen i spillet, og ydermere blev han fungerende kaptajn, der skulle lægge strategier, forklare disse, give kommandoer til de øvrige og holde styr på tropperne.

Preben fik altså det klare læringsmål, at han med støtte fra instruktørerne skulle benytte sin viden og erfaring til at højne niveauet for de øvrige patienter.

Et uddrag fra et journalnotat på Preben, da gruppen begyndte, kunne lyde:

'Patienten har deltaget ved e-sport fra gruppens start til slut. Patienten har overvejende været optaget af egne præstationer, været lettere hoverende over for medpatienter og er uden interesse for samspil og strategi i Counterstrike. Preben bliver bedt om at lære en medpatient en given mekanik i Counterstrike, men han er tydeligt meget opsat på at vise sit høje niveau, giver ikke medpatienten en chance, og medpatienten ender med at trække sig. Ved efterfølgende samtale lægger Preben vægt på, at det ikke er hans fejl eller problem, at medpatient er dårlig til spillet.'

Handlingsplanens fokusområder kunne så i et notatuddrag, senere i forløbet, komme til at lyde sådan her:

'Preben har under Counterstrike fungeret som kaptajn, hvorunder han udviser et rimeligt overblik over kortet og strategien. Preben forsøger ikke kun mellem runderne at forklare strategi, men forsøger med rimelig succes at instruere, mens der spilles. Der observeres flere eksempler på, at patienten frustreres, når hans planer ikke følges, men ikke i en grad ud over, hvad der generelt kan forventes i spil. Opmuntrer og hepper til gengæld under spillene og kan i højere grad end tidligere udtrykke konstruktiv kritik, hvor han forklarer fejlene og foreslår løsninger, der faktisk i rimelig grad tager højde for medpatientens niveau.'

Styr på frustrationerne

Efter hver session dokumenterer personalet observationerne i journalen. Dokumentation omhandler patientens indsats og adfærd på områderne kognition, motivation, sociale kompetencer og det følelsesmæssige. Herved kan man på systematisk vis følge behandlingsindsatsen og sikre et fælles sprog omkring behandlingen.

Notaterne giver afdelingens overlæge og patientens behandlende team en anden og mere nuanceret viden om patienternes basale og daglige funktions-

niveau. Hvis fx en patient, der vanligtvis er glad for at deltage og har højt fremmøde, pludselig skal holde mange pauser undervejs i spillet, kan det give et praj om, at der muligvis er en forværring af den psykiske tilstand.

Foreløbige observationer viser, at patienterne lærer at håndtere de frustrationer, som niveauforskelle kan aflede i spil – men også at de gennem dét at udføre en opgave sammen engagerer sig i det sociale rundt om spillet. Det kommer fx til udtryk i pauserne, hvor bl.a. Preben kan opleves talende og grinende i selskab med både medpatienter og personale.

Andre patienters mål kan bestå i at afvente tur, at rumme egne frustrationer, at inkludere patienter, der spiller på lavere niveauer og på konstruktiv vis sætte ord på, hvordan vi alle sammen bliver bedre. Herved kan man gennem en aktivitet, patienterne er glade for, træne sociale kompetencer, uden at det virker kunstigt eller fortænkt.

E-sport bliver en større og større del af mange, særligt ungdomsårene, dagligdag, og om det i fremtiden bliver et område, der på lige fod med fysisk aktivitet vil blive benyttet som led i behandling og social træning, er endnu uvist.

For os har det været et naturligt skridt at tage i vores behandling, hvor brugerinddragelse, rehabilitering og forberedelse til tilbagevenden til samfundet er helt essentielle områder. ■

Morten Trier Josefsen, er socialpædagog på afsnit R4 på Risskov og TR for Socialpædagerne, og artiklen her er skrevet i samarbejde med to kolleger fra afdelingen, Lisbeth Uhrskov Sørensen og Rasmus Poulsen.

NATUROPLEVELSER

Nyt uderum for børn med handicap

Bålplads i kørestolshøjde og ekstra varme soveposer. Der er tænkt på det hele i Red Barnets nye uderum for børn med multiple funktionsnedsættelser

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Børn med handicap bliver alt for ofte ufrivillige indemennesker, men de skal også have mulighed for at komme ud i naturen.

Det er filosofien bag et nyt uderum i en skov nær Lejre på Sjælland, som Red Barnet netop har indviet. Ud over handicaptoilet og nemme adgangsforhold er der tænkt på detaljer som en bålplads i kørestolshøjde, en rampe, der fører op til et shelter og sammenklappelige bænke, hvor en del af bænken kan klappes ned og give plads til en kørestol.

– Det gør det muligt, at et barn i kørestol kan sidde ved siden af de andre børn på bænken – i stedet for at være nødt til at være lidt udenfor linjen. Og på den måde er der i alle

detaljer tænkt på ligeværd, siger naturvejleder Morten Kjellmann fra Red Barnet.

Lån fra grejbank

Uderummet skal bruges af Red Barnets oplevelsesklub for børn med multiple funktionsnedsættelser. Men det er også meningen, at fx døgninstitutioner eller familieplejere med handicappede børn kan bruge faciliteterne.

– Vi har også en grejbank med alt fra køkkenudstyr til ekstra varme soveposer og terrængående kørestole, der kan flyde og derfor bruges, hvis

et barn i kørestol vil ud at bade. Og alt det kan lånes, hvis der er børn med multiple funktionsnedsættelser i gruppen, siger Morten Kjellmann.

Uderummet ligger i Bistrup Skovene, og det er udviklet af Red Barnet i samarbejde med Handicapidrættens Videnscenter og finansieret af Kavlifondet, Roskilde Foreningen, Naturstyrelsen, Lejre Kommune og Nationalpark Skjoldungelandet. ■

Aftaler om lån af udstyr skal træffes med Red Barnets naturvejleder, p.t. Morten Kjellmann, tlf. 3536 5555.

DAGPENGE

Meningsløse regler bliver fjernet

Til næste år bliver det lidt lettere at være dagpengemodtager. En ny aftale på Christiansborg forenkler nu for første gang nogensinde beskæftigelsesindsatsen. Det betyder færre regler og proceskrav og større ansvar til a-kasserne

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Et bredt flertal i Folketinget har indgået en aftale, som vil gøre op med stive proceskrav og unødigt bureaukrati, lyder det fra beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen (V).

Aftalen betyder bl.a., at der luges ud i den jungle af regler, som ledige i dag risikerer at fare vild i. Fx slipper man for at søge job, de sidste seks uger før, man starter i et fuldtidsjob, man har fået, eller før man går på barsel eller efterløn.

Kravet om, at man som ledig skal tjekke jobopslag hver syvende dag bortfalder også.

At tilværelsen således bliver lidt enklere for de ledige glæder formand for Socialpædagogerne a-kasse Michael Madsen:

– Det er en god nyhed, at man omsider fjerner regler, som er indlysende meningsløse, som fx tjek af jobforslag hver syvende dag, for det har aldrig bragt nogen i beskæftigelse at trykke på en knap, konstaterer han.

Kommunerne får med den nye aftale også langt større frihed til at planlægge hjælpen til ledige, så de selv kan tilrettelægge indsatsen med udgangspunkt i den enkelte.

– Det er også positivt, at kommunerne får større frihed fra rigide proceskrav, som bl.a. betyder, at alle ledige skal have samtaler på bestemte tidspunkter. Vi tror på, at det giver en bedre indsats, at samtaler afholdes, når det giver mening for den enkelte, siger Michael Madsen.

Kun samtaler ét sted

Aftalen lægger desuden op til, at a-kasserne får mulighed for at overtage kontakten med de ledige i starten af ledighedsperioden, hvor de i dag skal til samtaler hos både jobcentret

og a-kassen. Udvalgte a-kasser får ansvaret for kontaktførelsen for dagpengemodtagerne i opsigelsesperioden og de første tre måneder af ledighedsforløbet i en fireårig periode.

– Det betyder, at ledige medlemmer ikke skal løbe spidsrod mellem a-kassen og jobcenteret. Vi vil i Socialpædagogerne a-kasse byde ind på at få ansvaret og tror på, at vi med vores lokalkendskab til det socialpædagogiske arbejdsmarked og viden om jobsøgning på området kan medvirke til at give vores medlemmer det bedste afsæt for at komme tilbage i job, siger Michael Madsen.

Den nye aftale er indgået mellem regeringen, S, DF, R og SF, og de nye regler træder først i kraft i 2. halvår af 2019. ■

LÆSERBREVE

Hej Michael Madsen

Af Karen Breum

Har netop læst i Socialpædagogen nr. 10/2018, at du/I skal deltage i Seniortænk tanken – og det lyder da som en god idé.

Jeg arbejder fuld tid, og har p.t. ingen planer om at stoppe med at arbejde, så derfor var det med stor undren, at jeg modtog en mail fra Socialpædagogerne, da jeg den 30. juli fyldte 65 år.

I havde i den forbindelse (altså fordi jeg fyldte 65 år) meldt mig ud af både a-kasse og lønforsikring.

Det er meget muligt at jeg burde have vidst dette, men jeg undres alligevel.

Jeg opfatter det som en klar aldersdiskriminering, og jeg har svært ved at sammenholde dette med regeringens og andres ønske om, at 'det grå guld' skal blive længere på arbejdsmarkedet.

Jeg har selvfølgelig ikke en forestilling om, at vi som ældre ansatte skal kunne få understøttelse i længere perioder, men man kunne måske tænke, at vi ved fyring og fortsat lyst til at søge nyt arbejde, ville kunne være berettiget til fx tre måneders understøttelse.

Jeg har *ikke* undersøgt lovgivningen på dette område, da jeg har tiltro til, at I selvfølgelig har styr på denne.

Håber min tanke vil kunne blive en del af den kommende indsats for os ældre, der fortsat gerne både vil og kan arbejde. ■

Kære Karen Breum

Af Michael Madsen, formand for Socialpædagogerens a-kasse
Som lovgivningen er i dag, er det ikke muligt at bevare sit 'almindelige' medlemskab af en a-kasse, efter man har nået folkepensionsalderen. Det er baggrunden for, at du er blevet udmeldt.

Man har til gengæld mulighed for et seniormedlemskab;

man har ikke ret til arbejds-løshedsdagpenge, men man har mulighed for at få hjælp til jobsøgning, så man kan bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet, så længe man ønsker det.

Du foreslår, at vi skal arbejde for, at ældre ansatte også skal være berettiget til arbejds-løshedsdagpenge i tilfælde af ledighed.

Jeg mener dog, at der allerede, som lovgivningen er nu, er forholdsvis gode vilkår for dem, der som dig har energi og overskud til at fortsætte arbejdslevet for fuld kraft.

Fx har man mulighed for at udsætte sin folkepension i op til 10 år og dermed modtage en forhøjet folkepension, når man vælger at trække sig tilbage.

Samtidig har man en økonomisk sikkerhed i form af muligheden for pensionering, hvis ens livs- eller arbejds-situation ændrer sig, og man alligevel beslutter sig for at trække sig tilbage eller gå ned i tid.

I Socialpædagogerne ønsker vi, at flere har et godt arbejdsliv, og at flere får mulighed for selv at vælge, hvornår de ønsker at trække sig tilbage. Jeg mener derfor, at vi først og fremmest skal have fokus på at styrke den forebyggende arbejdsmiljøindsats, så færre skal føle sig nødsaget til at afslutte deres arbejdsliv, før de egentlig selv ønsker det, på grund af fysisk eller psykisk nedslidning.

At der er et behov for fokus på dette område, bliver bekræftet af en nyligt offentliggjort undersøgelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd som viser, at andelen af +60-årige, der får tilkendt førtidspension, er steget markant efter, at efterlønsalderen er steget. Det er i særligt grad bekymrende, at flere personer er henvist til denne forsørgelsesmulighed, når man tænker på, hvor skrappe regler der er for at få tilkendt førtidspension.

I denne sammenhæng er det også væsentligt, at vi fastholder et fokus på, at man

har mulighed for at træde ud af arbejdsmarkedet før tid på en værdig måde, hvis man har behov for det.

Med ønsket om fortsat god arbejdslyst. ■

Skrot- eller guldbunke?

Af Karl Aage Thomsen

Tænk tank skal holde på det grå guld, skriver Michael Madsen som overskrift på sin artikel, hvor han påpeger nødvendigheden af, at vi skal arbejde længere.

For 30 år siden så jeg et teaterstykke på Folketeatret i København, der hed 'Skrotbunken', og som handlede om samfundets dårlige behandling af pensionister. Også den gang var forholdene for dem under al kritik. Deres levevilkår blev i teaterstykket forsøgt sammenlignet med fangerne i fængslerne. Fangernes goder i fængslerne mod pensionisternes forhold.

Fangerne får hver dag god mad, gode badeforhold, lægehjælp døgnet rundt og daglige gåture – lidt indelukket, men udendørs. Fangernes levevilkår var bedre end det, samfundet tilbød pensionister efter et langt arbejdsliv.

Nu lyder det fra regeringen, og altså også fra min egen fagforening, Socialpædagogerne, at vi sagtens kan arbejde længere, og at det er logisk at hæve pensionsalderen fra 65 til 67 år. Så nu har Skrotbunken fået navneforandring til 'Guldbunken'.

I 1980 skulle man ikke være mange dage over 50 år, før det var umuligt at få et job. Men nu, hvor der er mangel på erfarne arbejdere, så kan vi pensionister, der ikke bruger vor tid på frivilligt arbejde, godt bruges i stedet. De fleste af os over 60 år har arbejdet, lige fra vi kom ud af skolesystemet, og det vil statistisk set sige 50 år.

Men selvfølgelig kan staten da spare nogle kroner ved ikke at skulle betale pension, hvilket

der om føje år heller ikke er råd til med alle de kroner, de mange afgæede politikere og ministre foruden folkepensionen skal have godt betalt for de år, de har klæbet sig til taburetterne i deres politiske arbejde inde i landets dyreste beskyttede boliger.

Prøv lige at lave lidt statistik på det. Godt nok nævner regeringen m.fl. en hel masse tal i forbindelse med at hæve pensionsalderen. Statistik har altid været godt at ty til, når der er noget, som statsmagtens regnedrenge vil overbevise os om er til gavn for samfundet – at alle aldersgrupper i befolkningen tager hænderne op af lommerne, for ellers mister vi vores velfærd.

En klog mand sagde for mange år siden, at statistik kan man fodre høns med, men den er ikke meget bevendt i forhold til befolkningens velfærd. For jo mere folk knokler, jo mere stjæler samfundet af både deres tid og lønforhøjelse. Og da især p.t. hvor 'Skrotbunken' bliver større og større.

Og hvis alle pensionister, der i dag arbejder som frivillige, skal ud på arbejdsmarkedet, så går vores velfærd hurtigt til grunde, for hvem skal så passe børnebørn og hjælpe til på skoler, plejehjem og i de mange genbrugsbutikker og sportsklubber?

Der er efterhånden ikke mange steder i landet, hvor der ikke arbejder frivillige, så det er måske dem, regeringen vil give en skærv for deres store indsats for velfærden? Nej da, hvor dumt? Pensionisterne får jo deres gode pension, som de har betalt deres skat til.

Det er trist, at en fagforening, der arbejder for de mest sårbare mennesker i vores samfund, hopper med på det private erhvervsliv og de blå partiers måde at berige sig på. ■

Jeg tror på dialog

De er krumtap på arbejdspladsen, TRIO'en bestående af leder, TR og AMR. Her kan du møde et TRIO-medlem og læse, hvad der driver ham i det daglige

Af Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk

Hvorfor blev du tillidsrepræsentant?

Jeg havde ikke været på arbejdsmarkedet i ret mange år, og jeg havde ikke været fagpolitisk aktiv, da jeg blev opfordret af kolleger til at stille op. Jeg ville rigtig gerne arbejde med at finde balancen som TR mellem at samarbejde med ledelsen og samtidig være mine kollers talerør og kunne stå inde for deres rettigheder. Tidligere skulle man måske som TR sparke døre ind og råbe højt, men i dag arbejder jeg for gode løsninger på arbejdspladsens udfordringer gennem samarbejde og dialog med ledelsen.

Hvornår har du gjort en forskel som TR?

Gennem dialog og samarbejde bliver ledelsen også mere åben og rækker hånden ud til mig og medarbejderne. Vi blev udtaget til konflikt (i forbindelse med OK 2018, *red.*), og der prøvede jeg på ikke at behandle ledelsen som fjende og modpart. Og samtidig signalere klart til arbejdsgiverne, at de jo skal kunne mærke strejken. Jeg prøvede at være åben omkring, hvordan jeg forestillede mig, vi kom godt igennem. Jeg gav dem alle informationer og indbød til løsninger og dialog. Ledelsen kvitterede med at være åbne og gøre det så nemt og overskueligt som muligt for mig, da jeg skulle lave nødberedskab, så vi kunne finde den bed-

ste løsning, hvor patienter og medarbejdere blev mindst muligt berørte, og vi kunne se hinanden i øjnene bagefter.

Hvad er det vigtigste, du har oplevet som TR?

Konflikten var jo den store ilddåb. Jeg havde været TR i under et år, da telefonen ringede, og jeg fik at vide, at vi var udtaget. Jeg skulle pludselig manøvrere i et spændingsfelt mellem at informere kolleger med en masse spørgsmål, en fagforening, der blæste til kamp, som de skal, og så at bevare et godt forhold til lederne. Det var spændende at sidde med til vigtige samtaler og forsøge at forholde sig køligt til en sag – og som ung var det en personlig udfordring at påtage mig den nødvendige autoritet over for både kolleger og ledelse.

Hvem er dit forbillede?

Lars Mogensen, der er forfatter, foredragsholder og konflikthåndterings-guru. Hans pointer har jeg kunnet bruge som fagperson og særligt som TR og privatperson. Jeg har især forholdt mig til hans definition af rummelighed. Det handler ikke om at rumme den andens adfærd, men om at rumme de følelser, som den anden skaber hos en. Det handler altså ikke om at acceptere eller sige stop over for den anden, men om at rumme sig selv. Bli-ver jeg fx vred over noget, som én siger til mig, så skal jeg forholde mig til den vrede, behandle den og finde ud af, hvordan jeg kommer videre. Det er ikke modparten, der skal løse det for mig.

Hvad er det sidste, du har grinet af?

Jeg har lige joket med en af mine patienter fra vores e-sports behandlingsgruppe. Vi har mange interne jokes om, hvem der er dårligst til counter strike. ■

BLÅ BOG

Morten Trier Josefsen, 29 år

Tillidsrepræsentant på retspsykiatrisk afdeling på AUH Risskov, der har patienter indlagt i lang tid med en behandlingsdom eller en anbringelsesdom. Har været TR i halvandet år.